

Otroški čebelnjak

Foto: Žiga Lovšin

Na začetku meseca je najmlajše pod svoje okrilje sprejel nov vrtec enote Čebelica. V njem bo zapolnjenih okoli 300 mest, svoj prostor bodo poleg otrok Vrtca Čebelica dobili tudi malčki iz vrtčevskih enot Kekec in Biba v Livoldu. Objekt z več kot 5.000 kvadratnimi metri površine in prav toliko zunanjih igralnih površin ima tri večje skupne prostore, dva atrija ter notranji večnamenski prostor. Zasnovan je v obliki številke osem, zunanja fasada pa spominja na panjske končnice. Novogradnja 16-oddelčnega vrtca je ena največjih občinskih investicij zadnjih nekaj let. Vrtec je zgrajen po principih sonaravne gradnje, lesen objekt pa se odlikuje z minimalno porabo energije.

Ali se nepremičninski trg umirja?

Pretekli dve leti sta slovenski nepremičninski trg zaznamovala rast cen ter izredno povpraševanje, saj so cene nepremičnin velikokrat presegle pričakovanja prodajalcev. Rast cen je bila najvišja v večjih slovenskih mestih, nepremičninski posredniki pa ne pomnijo tako razgibanega in aktivnega trga nepremičnin v Kočevju.

Nepremičninske družbe že zaznavajo rahel upad povpraševanja in cen nepremičnin, inflacija in spremembe monetarne politike bodo počasi zaustavile naraščanje cen, kar se že kaže na trgu v tujini. A kljub vsemu hitrih sprememb ni pričakovati, zlasti pri cenah novozgrajenih nepremičnin.

Foto: Jurij Pelc

Dolga vas ima
nov gasilski dom
► stran 2

Ali se
nepremičninski
trg umirja?
► stran 4

Vozila, ki jih
poganja elektrika
► stran 5

Vrtec Čebelica
septembra
odprl vrata
► stran 6

Mesec ozavešča-
nja o demenci
► stran 10

Lov na polhe
► stran 12

150 let Gimnazije
Kočevje
► stran 14

Dan slovenskega
športa
► stran 18

Zlati maturanti
► stran 20

Jeziki
► stran 24

Samski dom:
roman o iskanju
► stran 25

Dolga vas ima nov gasilski dom

Po letu in pol dela ter tisoč prostovoljnih urah so prebivalci in gasilci Dolge vasi 3. septembra dočakali nov gasilski dom. Projekt celovite rekonstrukcije doma, vredne 452.000 evrov, predstavlja eno večjih investicij in prvi zgrajeni gasilski dom po več kot sedmih desetletjih. Obnovljena stavba pa ni namenjena le gasilcem, saj je tudi kulturni dom in pomembna točka družabnega življenja Dolgovaščanov.

Stavba je bila kljub ličnemu zunanjemu videzu že dotrajana, težavo pa je gasilcem predstavljala tudi razporeditev prostorov. "Nov gasilski dom tako ni le garaža, ampak prostor za vaje in usposabljanje ter dvorana za druženje vaščanov," je povedala Romana Marinč, predsednica PGD Dolga vas, in dodala, da je k izgradnji pomembno prispevala zagnanost vseh vaščanov in na tisoče ur prostovoljnega dela.

22 let staro gasilsko vozilo so zamenjali z novim, 130.000 evrov vrednim vozilom GVV-1. Foto: Ž. N.

"Absolutno so lahko marsikomu zgled, kaj se da s predanim delom, dobro organizacijo ter jasno vizijo in ciljem," je dodal Leon Behin, poveljnik Gasilske zveze Kočevje.

Vaščani so proslavili tudi 110. obletnico PGD Dolga vas, ki je od takrat pomemben del vaškega družabnega življenja. "Slovenska

prostovoljna gasilka društva so gonilo razvoja kraja in brez gasilcev se ne zgodi nič," je bil nazoren vladni gost, obrambni minister Marjan Šarec. Prostore večnamenske dvorane, ki bo služila lokalni skupnosti Ivana Omerze Livold, je v znesku 160.000 evrov finančno podprla tudi Občina Kočevje.

"Ne gre za denar, gre za ljudi, ki so sodelovali pri tem projektu, in če bi všteli ves njihov prispevek, torej tisoče prostovoljnih ur, je ta denar praktično nepomemben," je o delu svojih sovaščanov dejal župan Vladimir Prebilič.

Na slovesnosti je Gasilska zveza Slovenije podelila priznanja najbolj zagnanim in požrtvovalnim dolgovaškim gasilcem. Priznanji druge stopnje sta prejela Borut Premrl in Aljoša Novak, priznanja prve stopnje pa so šla v roke Ivanu Kruljiču, Mateju Novaku, Antonu Redetu in Tadeju Trohi. Gasilski plemenico tretje stopnje sta prejela Darja Ličen in Alojzij Perko, plemenico druge stopnje pa David Novak. Predsednica PGD Romana Marinč pa je bila za svoje dolgoletno delo nagrajena z odlikovanjem Gasilske zveze Slovenije za posebne zasluge. Ž. N.

Jana razmišlja o poklicu farmacevtke, Matevža pa sta navdušila krovec in klepar

Ali mladi poznajo kamnoseka, mehatronika, farmacevta, krovec in kleparja? Podjetniški inkubator Kočevje in Ljudska univerza OE Kočevje v okviru Kariernega centra za mlade že tretje leto zapored na začetku septembra organizirata Festival poklicev. Ta je vsako leto vsebinsko bogatejši in barvitejši. In za mlade zelo potreben.

Obiskalo ga je 370 devetošolcev in dijakov vseh 11 šol od območja Fare do Loškega Potoka. Radovedno so raziskovali, spraševali in izkustveno spoznavali 29 poklicev. To pomeni, da so osnovnošolci začutili, otipali, vonjali, okušali

in na lastni izkušnji doživeli, kaj pomeni določen poklic. In razvili zanimanje in interes za nekaj, kar še ne vedo, da obstaja. Tako je devetošolec Matevž spoznal, kaj sploh delata krovec in klepar, Jana razmišlja o tem, da postane farmacevtka, Jaka pa se na novo ozira za poklicem inženir elektrotehnik.

Dijaki in osnovnošolci so se srečali z zaposljivimi poklici v lokalnem okolju in tudi nekaterimi deficitarnimi poklici, kot je kamnosek, električar, strojni tehnik, mizar, policist, pravosodni policist, reševalec, patronažna medicinska sestra, zobozdravnik, gozdar, vo-

Foto: Klemen Petrič

jaški policist, kemijski in razvojni inženir, veterinarski tehnik, živilsko-prehranski tehnik, inženir robotike, varilec (AR varjenje) in še veliko drugih.

S Festivalom poklicev želimo mladim približati poklice, s katerimi si lahko v lokalnem okolju

ustvarijo stabilno kariero. Festival poklicev pa ni edini, ki k temu pripomore. V sklopu Karierne jeseni bodo konec septembra potekali dnevi odprtih vrat podjetij. Z ogledi delovnih mest se želimo približati razbijanju številnih stereotipov o manj oz. bolj priljubljenih poklicih ter omogočiti spoznavanje obetavnih poklicev, ki jih trg dela potrebuje. Karierni center za mlade Kočevje spodbuja in omogoča raziskovanje tisočeri poklicnih priložnosti in možnosti. Samo odločiti se je treba, katero pot izbrati, da ob njej uživaš in rasteš.

Maja Rupnik

Sum na nezakonit lov risinje Neže

Sredi maja je GPS-ovratnica risinje Neže poslala signal smrtnosti. Partnerji projekta LifeLynx z biološke fakultete so na območju Lovske družine Struge na Dolenjskem v bližini lovske preže našli ovratnico, ki je bila vidno odtrgana na silo. S pomočjo psa so pozneje našli tudi ostanke krvi, za katero je genetska preiskava potrdila, da gre za kri risinje Neže, na podlagi tega pa je policija tudi sprožila postopek zaradi suma krivolova.

Na Lovski zvezi Slovenije pravijo, da imajo do nezakonitega ubijanja prostoživečih živali ničelno toleranco. V sodelovanju z Ministrstvom za notranje zadeve so v sklopu projekta LIFE Lynx

v ta namen podrobneje usposobili 48 policistov za uspešnejše zaznavanje, pregon in sankcioniranje nezakonitega ubijanja prostoživečih živali. Prav tako v sklopu projekta izobražujejo gozdarje in lovce, ki so običajno prvi na terenu in prijavijo sum na nezakonit uboj prostoživečih živali.

Vsaka lovska družina mora imeti v skladu s koncesijsko pogodbo lovske čuvaje, ki jih država pooblasti za ugotavljanje in preprečevanje nezakonitega lova in morajo o morebitnih kršitvah obvestiti pristojne organe. V primeru kršenja pravil lahko izvedejo disciplinske postopke, vse kršitve zakonodaje pa morajo prijaviti lovski inšpekciji

Foto: Tomaž Loknar

ali organom pregona. "Če bo ugotovljeno, da je storilec lovec, se mu odvzame 'pravica do lova oziroma

lovska izkaznica', kot to določa 63. člen Zakona o divjadi in lovstvu," so zapisali pri Lovski zvezi. Če storilec ni lovec, sledijo sankcije v okviru kazenskega zakonika.

Risinja Neža je potomka tretjega legla doseljenega risa Goruja in rezidentne risinje Teje (potomke risov, naseljenih leta 1973). Raziskovalci so doslej pri mladi risinji opazili več poskusov osamosvojitve, na začetku aprila je odšla proti Stojni, a se kmalu vrnila na mamin teritorij, da bi mesec dni pozneje znova poskusila v smeri proti Ambrusu, ko je 11. maja 2022 ob vrnitvi njena ovratnica poslala signal smrtnosti.

Ž. N.

8. dnevi kočevarske kulture

Foto: Bojan Štefanič

Dnevi kočevarske kulture so skupni projekt občin Dolenjske Toplice, Semič in Kočevje, katerih cilj je negovanje in ohranjanje kulturne dediščine kočevskih Nemcev. Projekt, ki se je prvič odvil leta 2015 v Dolenjskih Toplicah, občine organizirajo izmenično. Letošnji koordinator Dnevov kočevarske kulture, ki so potekali od 16. do 18. septembra, je bil Pokrajinski muzej Kočevje. Častni pokrovitelj dogodka je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor.

Na petkovem večernem pogovoru v Stari Cerkvi, ki ga je organiziral Zavod Putscherle, so obiskovalcem predstavili bolj ali manj znano pripovedno dediščino Kočevja, Kostela, Osilnice in Ribnice. Sodelovali so dr. Anja Moric, etnologinja in avtorica

štirih otroških knjig, Domen Češarek, raziskovalec ribniškega pripovednega izročila in sodelavec Knjižnice Miklova Hiša, ter ilustratorka Barbara Koblar. V soboto sta na vodenem sprehodu po Koblarjih Mihael Petrovič ml. in Maridi Tscherne s svojega vidika predstavila kočevsko dediščino. Najmlajšim so bile namenjene izobraževalno-ustvarjalne delavnice o zgodovini čebelarjenja ter spoznavanju kočevarske kulture. Likovne kolonije v Koblarjih so se udeležili otroci osnovnih šol iz Semiča in Stare Cerkve, Društva likovnih ustvarjalcev Semič ter Zveze kočevarskih organizacij.

"Dediščina kočevskih Nemcev je tudi naša dediščina. Okolje, v katerem živimo, je prežeto s sledovi življenja naših predhodnikov," je

o projektu povedala Vesna Jerbič Perko, direktorica Pokrajinskega muzeja Kočevje. "Iz njihovega dela se lahko marsikaj naučimo, kajti več kot 600-letno bivanje v določenem okolju pomeni, da se je znanje o njem prenašalo iz generacije v generacijo." Na zaključni prireditvi v dvorani Šeškovega doma so nastopili Cantate Domino, mladi recitatorji iz Zavoda Mošnice-Moschnitze in skupine Fiagole ter Glasbene šole Kočevje. Župan je grb Dnevov kočevarske kulture predal Ireni Plut, direktorici Kulturnega centra Semič, kjer bodo organizirani naslednji Dnevi kočevarske kulture. Občinstvo je nagovorila tudi avstrijska veleposlanica v Sloveniji mag. Elisabeth Ellison-Kramer.

Ž. N.

"Kaj pravi gozd?"

Kongres poznavalcev (Kongress der Wissenden) je umetniška platforma v Linzu v Avstriji, ki združuje inovativne ume in strokovnjake s področja umetnosti, gospodarstva, znanosti, kulture in civilne družbe, z namenom izmenjevanja idej, kjer sodelujoči lahko širijo in delijo svoje znanje. Letos se jim je v spremstvu slovenske umetnice Polonce Lovšin priključila tudi kočevska koreografinja Klavdija Križ Potisk.

Letošnji Kongres poznavalcev je potekal 9. in 10. septembra v organizaciji muzeja Lentos in umetniškega prostora Memphis. Opisujejo se kot kraj, kjer umetniki ustvarjajo prostore za navdih in kritično

refleksijo, da bi lahko na družbene napetosti pogledali z nove perspektive. Klavdija Križ Potisk je izvedla plesno delavnico in vodila skupinski performance Kaj pravi gozd? (What Does The Forest Say?), kjer sta se ji kot asistenta pridružila sinova Vid in Bor Potisk.

Nastop je izpostavil gozd kot prostor soodvisnosti in pozornost razširil na preostale gozdne prebivalce. "V luči podnebnih sprememb postaja gozd pomemben ekosistem in za človeka učilnica medvrstnega sodelovanja v vsakdanjih procesih umiranja, gnitja, klitja in rasti," je o nastopu zapisala Polonce Lovšin. "Gozd s tem kljubuje izumrtju vsega živega ter

Foto: Klavdija Križ Potisk

tako postaja prostor upanja za prihodnost nas vseh." Koreografija je bila nadgradnja delavnice izdelave mask na tematiko živali in rastlin, ponovno uprizoritev pa bo doživela v začetku oktobra v kočevskem gozdu, kjer bodo s plesalci različnih starosti posneli videospot.

Ž. N.

Uvodnik

Izvirno verzijo pregovora Brez dela ni jela najdemo že v pismu Tesaloničanom. Pomen je zlahka razumljiv, preprost in ga je zato mogoče uporabiti v mnogo kontekstih. Naj bo to pompozna komunistična propaganda, ki ljudstvo poziva k delovnim akcijam grajenja domovine, ali jedka pripomba v govoru Margaret Thatcher, prav tam, kjer dodaja, da druge alternative pač ni. Zlahka si lahko predstavljamo fevdalnega gospoda, ki tlačanom modruje, da si morajo vbogajme zaslužiti, medtem ko se ti z vilami v rokah počasi zbirajo pred dvorcem, čeprav Sveto pismo govori o nepripravljenosti na delo, ne pa nezmožnosti.

Pregovori med nami krožijo že toliko časa, da se je njihov pomen že utrdil – če ljudje že toliko časa zaupajo temu reku, pa ja mora biti nekaj na njem. Upravičenost in resničnost pridobi v svoji zgodovinski, modrosti pregovorov pa se krije prav v njihovi anonimnosti; če nima avtorja, smo po malem avtorji vsi, ki smo ga kdaj ponovili.

Čeprav ga štejejo za enega od največjih filozofov 20. stoletja, je Ludwig Wittgenstein najprej študiral inženirstvo. Po prvi izdani knjigi, Logičnem traktatu, ki je skupek mehansko nanizanih pravil in opazanj, je končal svojo filozofsko kariero, saj naj bi že vse razložil. Mišljenje je sčasoma obrnil na glavo in svoj Traktat razglasil za neumnost. Uvidel je temeljno značilnost naše rabe besed: te niso zgolj ujemanje z dejstvi sveta, izvor besed ne razkrije njihovega smisla, kot je najprej mislil, ampak se njihov pomen skriva v rabi v jeziku. Angleška beseda za srno ('deer') je včasih označevala vsako žival (etimološki izvor nakazuje na 'dihajoče bitje'), prav tako je meso ('meat') označevalo hrano nasprotnika (v slovenščini tudi tkivo ali telo).

Idejam prevečkrat pripisujemo nespremenljiv pomen. Kar privede do nasprotujočih si zaključkov: včasih še tako revolucionarno zamisel ponotranjimo v tolikšni meri, da postane sidro, ki nas zadržuje v mlakuži zastarelih ideologij.

Žarko Nanjara
odgovorni urednik

OBVESTILO

Uredništvo časopisa Kočevska obvešča, da je **rok za oddajo prispevkov** za oktoberško številko **7. 10. 2022**. Gradivo pošljite na naslov **info@kocevski.si**.

Ali se trg nepremičnin umirja?

Slovenski nepremičninski trg je lani zaznamovala rekordna rast cen stanovanjskih nepremičnin in rast števila transakcij z zemljišči za gradnjo. Število kupoprodaj stanovanjskih nepremičnin se je lani v primerjavi z letom 2020 povečalo za 20 % in je bilo večje kot pred epidemijo, povečal se je tudi trg poslovnih nepremičnin. Število prodanih zemljišč za gradnjo stanovanjskih stavb pa je bilo največje od časov pred krizo nepremičninskega trga leta 2008. Trend se je nadaljeval tudi letos, a se počasi kažejo znaki, da se bo rast cen umirila.

Aktiven kočevski trg nepremičnin

"Ne pomnim toliko transakcij nepremičnin, kot jih je bilo v zadnjem obdobju," o kočevskem trgu pove nepremičninska posrednica Aleksandra Osterman iz podjetja PBO nepremičnine. "V zadnjih dveh letih je bil nepremičninski kočevski trg izredno pester in aktiven."

V preteklih letih se je povečala razlika med oglaševano in sklenjeno ceno in je cena stanovanj tudi presegala pričakovanja prodajalca. Podobno izkušnjo nam je zaupal tudi občan Kočevja, ki prodaja hišo v eni od okoliških vasi: "Izvedelo se je, da se bo hiša prodajala, zato so ljudje samoiniciativno začeli pošiljati sporočila, pisati e-maile, na garažna vrata so lepili listke s svojimi podatki, da so zainteresirani za nakup." Kontakte zainteresiranih kupcev so predali nepremičninskemu agentu, ki je organiziral interno dražbo.

"Interes za nakup je velik," pove Bojan Rajer, direktor družbe Nama Kočevje, d. o. o., ki do jeseni leta 2023 načrtuje obnovo stavbe Name v moderen poslovno-stanovanjski objekt. Po načrtih bodo v kratkem izpolnjevali večino pogojev za začetek prodaje stanovanj, interes kupcev pa je bil nad pričakovanji že ob javni predstavitvi projekta. "Še vedno dobivamo klice interesentov, ki bi radi kar najhitreje prišli do vseh informacij v povezavi s stanovanji, cenami in drugimi pogoji prodaje," je povedal Rajer.

Kočevje postaja vse bolj zanimivo za kupce iz preostale Slovenije. "Veliko transakcij smo opravili s kupci iz drugih krajev Slovenije, predvsem upokojencev, ki kupujejo novejša stanovanja z dvigalom," nam je povedala Ostermanova. "Ne nazadnje postaja Kočevsko vse bolj prepoznavno kot atraktivna destinacija za bivanje, ki bo privlačjala vedno več kupcev nepremičnin." Tudi Rajer opaža porast povpraševanja strank, ki ne živijo v Kočevju. Nekatere med njimi na Kočevje ali okolico vežejo sorodstvene vezi in želijo svojo starost preživeti v deželi svojih prednikov, po drugi strani so zainteresirani tudi mlade družine, od katerih ima vsaj eden zaposlitev v Kočevju.

Občina na pomoč s subvencijami

Občina Kočevje trenutno novogradnje večstanovanjskih objektov

ne načrtuje, saj je v minulem letu Stanovanjski sklad RS v Kočevju zagotovil približno 80 stanovanj, od katerih jih je še nekaj na voljo občanom za najem. Občinski stanovanjski fond, ki šteje 202 stanovanj, je skoraj v celoti napolnjen z najemniki stanovanj, ki imajo sklenjene najemne pogodbe za nedoločen čas.

Foto: Žiga Marin

Je pa občinski svet na seji decembra lani sprejel pravilnik o subvencijah, s katerim mladim in mladim družinam pomagajo pri reševanju stanovanjskega vprašanja. Lani je občina prek dveh javnih razpisov dodelila sredstva v višini slabih 62.000 evrov, namenjena nakupu stanovanja ali stanovanjske stavbe, novogradnji stanovanjske stavbe ali lastninski pravici v primeru dedovanja, ki so bila razdeljena 22 prejemnikom.

Zaznan padec transakcij

Najnovejši podatki kažejo, da število ponudb pada, začele so se umirjati tudi oglaševane cene. "Promet in vrednost transakcij s stanovanjskimi nepremičninami v Sloveniji sta v drugem letošnjem četrtletju upadla, ponudba se zmanjšuje in tudi oglaševane cene so se začele umirjati," je na

na kvadratni meter v Ljubljani," je povedala Mrzel Kaluža.

"Mislim, da že vidimo jasen signal, da je trg začel stagnirati," je povedala Mrzel Kaluža in dodala, da bomo verjetno videli daljše obdobje mrtvila na trgu in se bodo povprečne cene znižale. Odgovora na vprašanje, ali smo pred pokom nepremičninskega balona, ni mogoče podati, pravi, a ne vidi razlogov, da bi cene stanovanjskih nepremičnin še rasle: "Sentiment ljudi se je obrnil, če so lani še verjeli, da bodo cene še naprej rasle, jim je letos že jasno, da ne bo tako."

Matej Rigelnik, izvršni direktor družbe Equinox nepremičnine, pravi, da bodo naraščajoča inflacija in posledice vojne v Ukrajini ter spremembe v monetarni politiki, ki je veljala do zdaj – ko so centralne banke povečevale količino denarja v obtoku –, vplivale na povpraševanje. V tujini, kjer so nepremičnine v veliko večji meri del naložbenega razreda, se je to zgodilo že bistveno hitreje.

Kljub kazalnikom, da se nepremičninski trg umirja, se spremembe še ne odražajo v Kočevju. "Nepremičninski trg se vidno umirja v Ljubljani, nekje do novega leta pa je pričakovati manj transakcij tudi na Kočevskem," pove nepremičninska posrednica Aleksandra Osterman. Cene nepremičnin v Kočevju so se dvignile z manjšo zakasnitvijo, porasta cen je povzročilo veliko povpraševanje, rast kupne moči in ugodna posojila ter tudi priliv denarja iz Ljubljane, kjer zaradi visokih cen nakup nepremičnine iz naložbenega motiva ni več prinašal donosa, pove Ostermanova.

Rajer ocenjuje, da je nepremičninski trg na podlagi rasti zadnjih let res dosegel nove zgornje mejne vrednosti, razloge pa vidi v visoki inflaciji ter še vedno visokih depozitih prebivalstva na bankah in ugodnem nepremičninskem kreditiranju v primerjavi s stopnjo inflacije. Situacija je od kraja do kraja nekoliko drugačna, vendar ne pričakuje padca nepremičnin, predvsem ne novih in tistih, ki so locirane na dobrih lokacijah. "Visoki stroški gradnje bodo zagotovo marsikaterega investitorja odvrnili od gradnje novih stanovanj, kar je dodaten razlog, da ne gre pričakovati padca cen novih, že zgrajenih stanovanj," dodaja.

Žarko Nanjara

webinarju nepremičninske družbe Equinox povedala Ajda Mrzel Kaluža, ustanoviteljica družbe za vrednotenje nepremičninskega trga Arvio. V drugem četrtletju se je po njihovih ugotovitvah število transakcij na ravni države zmanjšalo za okoli 15 %, v Ljubljani malenkost manj. Začelo je upadati tako število transakcij kot njihova vrednost. "Že glede na prvi kvartal letošnjega leta je mogoče zaznati padec povprečne cene za 100 evrov

Vozila, ki jih poganja elektrika

Ko pomislimo na trajnostno mobilnost, h kateri s projektom Teden mobilnosti tudi letos spodbujajo evropska mesta, so električni avtomobili zagotovo ena izmed prvih asociacij. Pobude o trajnostnosti so vse glasnejše, ob tem pa tudi poudarki o negativnih vplivih prometa na okolje. Ta z gorivi in kemičnimi delci vpliva na onesnaževanje rek, jezer, močvirij in morij, pa tudi na izgubo biotske raznovrstnosti.

K trajnostnosti se z različnimi ukrepi obrača tudi Evropska unija. Eden izmed takšnih ukrepov je – poleg uporabe javnega potniškega prometa, prevozov na zahtevo ali izmenjevanja vozil – tudi prestop na druge oblike mobilnosti. Avtomobile na bencin in dizel tako zamenjujejo hibridna ali električna vozila, mesta – eno takšnih je tudi Kočevje – se usmerjajo v gradnjo kolesarskih poti, nasploh pa postajajo vse bolj popularne tudi druge oblike električnih vozil, recimo električna kolesa in skuterji. Vsi ti ukrepi pa na dolgi rok pripomorejo tudi k boljši kakovosti življenja v mestu.

Med električnimi vozili ločimo povsem akumulatorska električna vozila, ki jih poganja električni motor, ter različne vrste hibridnih avtomobilov. Ti se polnijo iz električnega omrežja in imajo električni motor in motor z notranjim zgorevanjem. V Evropi se prodaja električnih vozil iz leta v leto povečuje, a kot dodaja Evropska agencija za okolje (EEA), to velja izključno za akumulatorska in hibridna vozila, ki se polnijo iz električnega omrežja. Lani je bil delež prodaje baterijskih električnih vozil 9,1-odstoten; vsak enajsti prodani avtomobil v EU je bil torej popolnoma električen. A kljub vsemu v organizaciji Transport & Environment ocenjujejo, da bo rast prodaje električnih vozil v Evropi do konca tega desetletja upadla. Tudi v minulem letu je bilo sicer največ prodanih avtomobilov še vedno na bencin, in sicer 40% odstotkov vseh vozil, sledi pa delež dizlov, ki je bil – tako kot tudi delež hibridnih vozil – 19,6-odstoten, kažejo podatki evropskega združenja avtomobilskih proizvajalcev.

Spodbude k nakupu e-avtomobilov

Je pa, kar zadeva nakup električnih avtomobilov, primer dobre prakse Norveška. Leta 2020 je bilo ta registriranih več popolnoma električnih avtomobilov kot hibridnih vozil in vozil z bencinskimi in dizelskimi motorji skupaj. Delež povsem električnih avtomobilov med vsemi na novo registriranimi vozili je bil pred dvema letoma kar 54,3-odstoten. Tako je skandinavska država prva na svetu, v kateri je bila kvota e-avtomobilov z novimi registracijami več kot 50-odstotna. Kot ocenjuje Evropska agencija za

Foto: www.pixabay.com

okolje (EEA), so najučinkovitejše spodbude za takšno odločitev potrošnikov subvencije za nakup električnih vozil, zaradi katerih je njihova cena podobna ceni konvencionalnih avtomobilov. K temu pa jih spodbujajo tudi drugi ukrepi, recimo nižji stroški lastništva vozila, znižanje letnega davka ali brezplačno polnjenje, brezplačno parkiranje ali uporaba voznih pasov, namenjenih avtobusom.

Na splošno sicer še vedno velja prepričanje, da gre za tehnologijo, ki ni povsem dodelana. Vožnja na daljše relacije naj bi zato zahtevala postanke, ko je treba vozilo napolniti. Da je treba tehnologijo izboljšati, prikimava tudi EEA. "Treba je na primer povečati vozni doseg in hitrost polnjenja. Zdaj je na najhitrejših polnilnih postajah za polnjenje vozila za 100 km vožnje potrebnih 20 do 30 minut," so že pred časom zapisali na svoji spletni strani. Kot dodajajo, med drugim potrebujemo tudi boljšo infrastrukturo, da bi javna polnilna mesta postala tako razširjena kot konvencionalne bencinske črpalke.

V Kočevju na voljo dve polnilnici

V Kočevju imamo dve polnilnici za električne avtomobile, in sicer pred Kulturnim centrom Kočevje (KCK) in na parkirišču pred Mercatorjevim centrom, ena polnilnica pa je tudi v Predgradu. Uporaba teh polnilnic je za zdaj brezplačna.

Pri KCK-ju je nameščena polnilnica za srednje hitro polnjenje, ki v povprečju traja 3 do 4 ure, pred Mercatorjem pa sta možna dva priklopa – eden za hitro in eden za počasno polnjenje.

E-skiroji: varčni, a bolj nevarni

So pa zadnje čase vse bolj priljubljeni tudi e-skiroji, ki pa ne spadajo med najbolj varna prevozna sredstva. Letos je Agencija za varnost prometa skupaj s Policijo izvedla tudi prvo nacionalno preventivno akcijo za večjo varnost voznikov e-skirojev. Električni skiroji namreč spadajo med lahka motorna vozila in zaradi konstrukcijskih lastnosti, manjše stabilnosti in dokaj velike hitrosti predstavljajo večje tveganje za uporabnike. Pri uporabi tega prevoznega sredstva je zato obvezna čelada, vožnja pa je dovoljena po kolesarskih površinah in v območjih za pešce. Vožnja ponoči je dovoljena le z lučmi. Prav tako je pomembno vedeti, da je na e-skiroju prevoz drugih oseb prepovedan, prav tako je prepovedana vožnja za otroke do 12. leta starosti. Dovoljena so samo tista vozila, ki lahko peljejo do 25 km/h, med vožnjo pa je prepovedana uporaba mobilnih telefonov.

Teden mobilnosti v Kočevju

Občina Kočevje se je tudi letos pridružila Evropskemu tednu mobilnosti, ki je potekal od 16. do 22. septembra pod sporočilom Trajno-

stno povezani. Gre za pobudo, ki si prizadeva zmanjšati avtomobilski promet na fosilna goriva in spodbuditi prebivalce k uporabi trajnostne mobilnosti – javnega prevoza, hoje in kolesa. Prav slednjemu so se posvetili tudi v našem mestu, dogodke v tem duhu pa so pripravili že nekoliko prej.

V okviru Tedna mobilnosti so se na kočevski tržnici odvijali kolesarski zajtrki, začeli pa so ga 16. septembra z razstavo idejnih zasnov ureditve mesta in Ljubljanske ceste, 20. septembra pa izvedli tudi javno predstavitev nove prometne ureditve mestnega jedra. Glavno dogajanje je potekalo 22. septembra – na dan brez avtomobila – ko je bilo mestno jedro zaprto za promet in urejeno po meri ljudi. Mesto so tudi letos dopoldne zavzeli otroci in ga pisano porisali, prav tako pa je v mestu potekala kolesarska tržnica s popravilnico in izmenjevalnico kolesarske opreme ter delavnicami. V Kočevju bodo letos v uporabo predali tudi novo kolesarsko omrežje, zato je bil velik poudarek v tem tednu namenjen tudi ozaveščanju o pravilni vožnji in prometni varnosti kolesarjev ter pešcev. Tudi letos teden mobilnosti v naši občini ni minil brez Peš busa in projekta Beli zajček, vse skupaj pa se je zaključilo na dan slovenskega športa s tekom po mestnih ulicah in mestno gorsko-kolesarsko tekmo Urbani XC Kočevje.

Neja Jerebičnik

Vrtec Čebelica septembra odprl vrata

Prvega septembra je bil pomemben dan. Ne le zaradi začetka novega šolskega leta. Na ta dan je nov vrtec enote Čebelica v svoje prostore prvič sprejel otroke ter seveda tudi vzgojiteljice in vzgojitelje. Novo-gradnja 16-oddelčnega vrtca je ena največjih investicij v občini Kočevje zadnjih nekaj let. Vrtec je zgrajen po sodobnih principih sonaravne gradnje, namenjene sodobni pred-

Od ideje do izvedbe projekta
K projektu gradnje 16-oddelčnega vrtca je Občina Kočevje pristopila že v letu 2015 in skupaj z Vrtcem Kočevje opredelila prostorske potrebe in poiskala primerno ume-stitvev objekta v mestu. Projektna naloga je bila izdelana v letu 2017 in je bila podlaga za projektni natečaj za izbiro najprimernejše rešitve; ta je bil izveden leta

okolice in igrišča – ta se še izvaja in bo zaključena v oktobru 2022.

Premišljeno zasnovan prostor za razvoj otrok

Vrtec tipološko in programsko sledi obliki številke 8, ki se ovija okoli obeh zunanjih atrijev, kjer se lahko vsi uporabniki vrtca srečujejo in medsebojno komunicirajo. Stavba je zasnovana kot nizka

hodnikih imajo otroci pestro izbiro igralnih kotičkov, od likovnega, branega do lego kotička ter notranji tobogan, ki dve starostni skupini dodatno povezuje. Velik poudarek je tudi na zagotavljanju dodatnih prostorov za individualno delo z otroki s posebnimi potrebami ter senzorični sobi, ki omogočajo hitrejše napredovanje in lažje premagovanje ovir.

Foto: Žiga Lovšin

šolski pedagogiki. Skoraj ničenergijski lesen objekt pa prinaša tudi minimalno porabo energije.

Po vselitvi zaposlenih vrtca Kočevje in prihodu otrok je bilo 12. septembra še uradno odprtje nove stavbe. Župan dr. Vladimir

2018. V sodelovanju z Zbornico za arhitekturo in prostor Slovenija je Občina Kočevje izbrala dve najprimernejši rešitvi, ki sta bili predmet pogajanj v postopku javno-zasebnega partnerstva. Postopek se je zaključil leta 2019,

celota na razgiban, a strukturiran način. Trije skupni prostori, različni po barvi in programu (zunanja atrija hrib in luža ter notranji večnamenski prostor jama), delujejo kot točke prostorske orientacije, saj pomagajo otrokom, staršem in ose-

Zasnova otroškega igrišča je sestavljena iz ravne in razgibane površine za igro s prepletom poti, z igrali in drugo urbano opremo, kjer si bodo otroci krepili domišljijo in gibalne sposobnosti. Del otroškega igrišča je tudi na terasi, ki bo prav

Foto: Bojan Štefanič

Prebilič, ravnateljica Vrtca Kočevje Irena Robič in predsednik uprave CGP Martin Gosenca so pred vhom slavnostno prerezali trak, nato pa se je v veliki večnamenski dvorani, ki je zasnovana tudi za prireditve vrtca, začel prijeten program, ki so ga pripravili zaposleni v vrtcu v sodelovanju z Občino Kočevje.

Ob odprtju stavbe, ki je hkrati ena največjih investicij v zgodovini Občine Kočevje, je župan dr. Vladimir Prebilič izrazil veliko zadovoljstvo, da bodo otroci v občini Kočevje imeli zagotovljen prostor v vrtcu, in to v enem največjih in najsodobnejših v Sloveniji, za nas pa tudi najlepšem. V novem vrtcu bo letos zapolnjenih približno 300 mest, poleg otrok iz enote Čebelica je sprejel še otroke iz enote Kekec in enote Biba v Livoldu. Obe stavbi bosta zdaj namenjeni potrebam osnovnih šol.

zasebni partner pa ni bil izbran, zato je Občina Kočevje k izgradnji pristopila z zagotovitvijo lastnih sredstev. Na podlagi interne ocenjevalne komisije je bila za

bju vrtcev pri intuitivnem gibanju po precej veliki zgradbi.

Lesena fasada vrtca z rumenimi zunanjimi zasloni in omarami za rekvizite daje prijeten in topel

tako zagotovila zanimiv svet zabave in športa. Terasa se prek igrala s stopnicami, tobogana in plezala na klančini povezuje z igriščem v parterju. **K. K., K. G.**

Prostore novega vrtca enote Čebelica si lahko ogledate ob dnevu odprtih vrat Vrtca Kočevje v oktobru. Lepo vabljeni.

izvedbo izbrana natečajna rešitev arhitekturnega biroja Svet vmes. Oktobra 2020 je občina pristopila k javnemu naročilu za izbiro izvajalca gradnje. Podpis pogodbe z izvajalcem podjetjem CGP je bil februarja 2021, mesec dni pozneje pa so se začela gradbena dela. Gradnja je potekala fazno; v prvi fazi ureditev dostopne ceste in v drugi izgradnja objekta, tretja faza pa je zajemala ureditev zunanje

občutek. Spominja na zložene panjske končnice (tipičen slovenski motiv), od koder čebele letajo sem in tja. Zunanjo podobo vrtca sooblikujejo organsko oblikovana okna na fasadi, ki smiselno dopolnjujejo panjsko zasnovo.

Igralnice ponujajo zavetje 16 oddelkom: v pritličju 7 oddelkom otrok, starih od 1 do 3 let, in enemu razvojnemu oddelku ter 8 oddelkom v 1. nadstropju. Na

OSNOVNI PODATKI NALOŽBE:

Vrednost naložbe: 9.550.000 €

Viri financiranja:

Občina Kočevje: 7.291.585 €

EKO sklad: 1.085.748 €

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport: 1.172.667 €

Bruto površina objekta: 5.025,90 m²

Zunanje površine: 5.326,55 m²

Igralne površine: 1.551,20 m²

Projektant: Svet vmes, d. o. o., Ljubljana

Izvajalec gradnje: CGP, d. d.,

Novo mesto

Nadzor: Lokainženiring, d. o. o.,

Škofja Loka

Svetovanje: Mašera Mahnič arhitekti,

d. o. o., Izola

Upravljavalec: Vrtec Kočevje

Prenovljena cesta med Gorenjem in Staro Cerkvijo

Med poletjem je v občini Kočevje potekalo več investicij za izboljšavo prometne infrastrukture. Najobsežnejši projekt na lokalnih cestah je bila rekonstrukcija ceste med Gorenjem in Staro Cerkvijo. Dela so se zaključila tik pred začetkom šolskega leta, 6. septembra pa je Občina Kočevje skupaj s krajevno in vaško skupnostjo pripravila slavnostno odprtje nove pridobitve.

Na cesti v dolžini nekaj manj kot 600 metrov sta se zamenjala zgornji in spodnji ustroj ceste ter uredilo odvodnjavanje. Pomembna pridobitev za večjo prometno

Foto: arhiv občine Kočevje

varnost pa je od cestišča ločena površina za kolesarje in pešce z javno

razsvetljavo. Vrednost investicije je 480.000 evrov.

Na odprtju so zbrane krajanke in krajanke nagovorili župan dr. Vladimir Prebilič, vaški mož Miran Križmanič in vaščanka Gorenja Zlata Arko, ki je poudarila, da so si vrsto let prizadevali za ureditev ceste in jo zdaj tudi imajo, česar so izjemno veseli. Trak je skupaj z županom in vaškim možem prerezal še predsednik Krajevne skupnosti Stara Cerkev Marjan Jarc. Dogodek so lepo popestrili pevci in pevke Koncavaškega speva, manjkale pa niso niti domače dobrote, ki so jih vaščani pripravili ob tej priložnosti. **K. G.**

Obnovljena mestni vodnjak in deklica s piščalko

Poleti je na Trgu svetega Jerneja potekala celovita prenova mestnega vodnjaka s kipom Deklica s piščalko, ki je delo akademskega kiparja Staneta Jarma in ima v našem prostoru posebno mesto. Ne nazadnje je po tem delu poimenovano tudi najvišje priznanje za področje kulture v naši občini.

Prenova je potekala v sodelovanju z zavodom za Varstvo kulturne dediščine in Pokrajinskim muzejem Kočevje. Strokovno prenovno skulpture je v svojih prostorih izvedlo podjetje Amoret z restavra-

Foto: arhiv občine Kočevje

torjem Mirom Klajderjem. Za gradbena in inštalacijska dela pa sta poskrbeli podjetji Gradbeništvo Aupič in Vodoinstalaterstvo Dušan Janežič.

Ob odprtju prenovljene skulpture sta spregovorila Nadja Kovačič, kustosinja Pokrajinskega muzeja Kočevje, in župan dr. Vladimir Prebilič, ki je prenovljeno skulp-

turo tudi uradno predal nazaj v javni prostor in s pritiskom na stikalo ponovno zagnal vodo, ki žubori iz nove dekličine piščali.

Kip je akademski kipar Stane Jarm izdelal po naročilu takratnega župana Janeza Riglerja, vlit v bron je bil že leta 1959, postavljen pa šele leta 1963, saj je bila figura za tiste čase nekoliko preveč subtilna. Upamo, da bodo ta pomembni del naše kulturne dediščine skrbno varovali tudi vsi prebivalci naše občine.

T. Š.

Podelili dve koncesiji za splošno/družinsko medicino

Občina Kočevje je v juniju 2022 objavila javni razpis za podelitev dveh koncesij za opravljanje javne službe v osnovni zdravstveni dejavnosti na področju splošne/družinske medicine. Obe koncesiji sta bili podeljeni pravnici osebi, in sicer gospodarski

Foto: arhiv občine Kočevje

družbi Mediconterna, d. o. o. Koncesiji sta podeljeni za obdobje 15 let, in sicer z možnostjo podaljšanja. Koncesionar bo koncesijsko dejavnost izvajal na naslovu Roška cesta 17, Kočevje, začel pa bo najpozneje v roku treh dni od dneva podpisa

pogodbe z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije (predvidoma po 15. oktobru 2022). Podeljeni koncesiji nadomeščata programa, ki sta jih izvajala dr. Marija Andrejevič ter dr. Tihomir Odorčič.

L. H.

Od 24. septembra nova prometna ureditev v mestu

Na podlagi številnih razprav in predstavitev (tudi občinskemu svetu) je Občina Kočevje izbrala nov prometni režim za mestno jedro. Prvotno načrtovana popolna zapora mesta za motorni promet še ne bo izvedena, se pa s **24. septembrom** uvede **enosmerna cesta** v smeri vožnje od juga proti severu (od TZO proti Ljubljanski cesti) z omejitvijo hitrosti na 30 km/h. Območje starega mestnega jedra bo spremenjeno v **skupni prometni prostor**, z **omejitvijo hitrosti vožnje na 20 km/h**, kjer so v prometu pešci in kolesarji enakovredni drugim motornim vozilom. Cesta mimo cerkve in Petchejeve hiše pa bo

Foto: Prikaz nove prometne ureditve

namenjena izključno pešcem in kolesarjem.

Ob tem opozarjamo vse udeležence v prometu na večjo previdnost v prvih dneh uvedbe novega prometnega režima!

Motorni promet v mestnem jedru bo tako še vedno možen. Pričakujemo pa, da bo na račun uvedbe enosmerne ceste tranzitni promet močno zmanjšan in bo ta ukrep občutno prispeval k vzpostavitvi bolj kakovostnega in varnega javnega prostora. Do konca leta se bo izvedla tudi ureditev parkirišč v starem mestnem jedru in nato strožji nadzor nad parkiranjem v tem območju.

G. Š., T. Š.

Delovanje komisije za spremljanje sanacije podjetja Melamin

Komisija za spremljanje aktivnosti podjetja Melamin v zvezi s sanacijo podjetja je bila ustanovljena na 4. izredni seji občinskega sveta Občine Kočevje z namen spremljanja sanacije podjetja Melamin po nesreči, ki se je zgodila 12. maja 2022.

Komisija se je od sestave srečala trikrat. Med sejami so se člani seznanili z rednimi tedenskimi poročili, ki jih pripravljajo v podjetju Melamin glede aktivnosti, povezanih s sanacijo tovarne. Kako potekajo rekonstrukcijska dela, ponoven zagon proizvodnje ter kako poteka postopek za umestitev podjetja v novo gospodarsko cono zunaj naselij. V vpogled je komisija dobila tudi rezultate izvedenih analiz zemljine in voda. Komisi-

sija si je v sklopu sej ogledala območje nesreče v podjetju

Melamin ter eno izmed predlaganih lokacij za umestitev nove

Foto: arhiv občine Kočevje

gospodarske cone, kamor bi se lahko preselili proizvodni obrati, kjer se uporabljajo surovine, ki predstavljajo večje tveganje za varnost ljudi in varovanje okolja. Občina je predlagala pet lokacij, primernost katerih bo preverjena s študijo variant. Namen študije je ovrednotiti predlagane lokacije s prostorskega in okoljevarstvenega vidika ter varovanja zdravja ljudi. Študija variant naj bi bila pripravljena v septembru 2022.

Vsi zapisniki sej komisije kot tudi poročila vseh izvedenih analiz, ki so povezana s spremljanjem stanja po nesreči v podjetju Melamin, so objavljeni in na voljo na spletni strani Občine Kočevje pod zavihkom Informacije o nesreči v Melaminu.

J. O.

Sprejet rebalans proračuna in 1. obravnava proračuna 2023

Občinske svetnice in svetniki so na 27. redni seji sprejeli drugi rebalans občinskega proračuna za leto 2022. Ta je narasel še za 1 milijon evrov in znaša rekordnih 36,7 milijona evrov. Za investicije se z letošnjim računom tako namenja kar 20,5 milijona evrov. Svetniki in svetnice so odločilo o rebalansu proračuna brez razprave soglasno podprli. Med novo uvrščenimi projekti so na primer obnova kotlovnice in izgradnja toplovoda na Trgu zbora odposlancev ter obnova kotlovnice na Reški cesti, rekonstrukcija ceste na Mlaki, vzdrževalna dela na kegljišču, odvodnjavanje in asfaltiranje okolice TZO 30, zamenjava umetne trave na malem igrišču v Kočevju in začetek projekta ureditve ceste na vstopu v Kočevje,

Foto: arhiv občine Kočevje

kjer je investitor država, občina pa projekt sofinancira.

Na seji je bil obravnavan tudi proračun za leto 2023, ki bo znašal

dobrih 23,5 milijona evrov. Med ključne investicije spada nadaljevanje projektov obnove občinske stavbe, stavbe na Ljubljanski 7 in rekonstrukcije objekta za ureditev Zdravstvenega centra Kočevje, rekonstrukcija Kidričeve ulice, gradnja kanalizacijskega sistema na območju Kočevske Reke ter investicije v opremo, tehniko in vozila za gasilsko javno službo. Proračun vključuje tudi številne rekonstrukcije lokalnih cest in sofinanciranje državnih investicij v cestno infrastrukturo. Dopolnjen predlog proračuna za leto 2023 bo ponovno na dnevnem redu na seji, ki bo 13. oktobra. Avdio zapis celotne seje najdete na spletni strani Občine Kočevje.

K. G., A. Š.

Javni poziv za priznanje deklica s piščalko 2023

Občina Kočevje vabi k predložitvi nominacij za prejemnico ali prejemnika Priznanja Občine Kočevje Deklica s piščalko 2023. Priznanje se podeljuje za strokovno odličnost na področju umetnosti, humanističnih znanosti in kulture, da bi izpostavil nacionalno ali mednarodno primerljive vrhunske rezultate ustvarjalcev, katerih delo je povezano z regionalnim področjem Občine Kočevje tako, da bistveno prispevajo k umetniškemu, znanstvenemu in kulturnemu razvoju Kočevske.

Foto: arhiv občine Kočevje

Rok za predložitve nominacij je 28. 9. 2022. Podrobnosti poziva so objavljene na spletni strani Občine

Kočevje, dokumentacija pa je dostopna tudi v glavni pisarni Občine

Kočevje.

K. G.

Volitve - otvoritve

Leto 2022 je polno volilnih aktivnosti. Državnoborske, predsedniške in za posledek nas čakajo še lokalne volitve. Lahko ponovno pričakujemo celo vrsto otvoritev prenovljenih objektov in cest. Verjamem, da smo vsi že navajeni tega, a vseeno je malo moteče, ko je toliko cest v obnovi, toliko sema-

forjev in zastojev, ki nas dnevno ovirajo na naši poti. A nagrada za potrpljenje bo lepa in urejena cesta. Res je tudi lepo, da se je naredila kolesarska steza, a ne razumem, zakaj je kolesarji ne uporabljajo in vseeno vozijo po cesti? In na določenih ulicah je cesta zaradi kolesarske črte na obeh straneh tako ozka, da

je komaj prostora za eno vozilo. Res je tudi škoda, da se je toliko dreves v središču mesta posekalo zaradi te ureditve, zato prosim vse kolesarje, da uporabljajo njim namenjeno kolesarsko stezo, in ne vozijo po cesti ali po pločnikih, saj je celo mesto urejeno posebej za vas. Velik prispevek Kočevju

je tudi izgradnja novega vrtca. Lep, velik, sodoben, varčen. In tudi drag. Občina se je za izgradnjo in obnovo različnih projektov morala tudi zadolžiti, zaradi tega bo za prihajajoči mandat izjemno težko narediti karkoli, saj bo sredstev ostalo malo, surovine in izvajalci pa so iz dneva v dan dražji.

Kljub vsemu se veselimo tega, kar smo dobili in kar imamo, kaj še bo, bomo pa videli. Upajmo, da bo nova občinska sestava sodelovala z vsemi političnimi strankami in vedno delala v interesu občanov. In seveda, ko so projekti končani, se tudi otvoritev veselimo vsi. **Vesna Lisac**

Za naše malčke

Zgrajen je novi Vrtec Kočevje, ki je velika pridobitev za starše, malčke in zaposlene v varstvu otrok. Starši si bodo veliko lažje organizirali svoje obveznosti, vzgoja otrok pa bo imela še boljše pogoje kot do zdaj. S tem se uresničuje tudi ena od prednostnih nalog

SLOGE v tem mandatu Občinskega sveta. Imeli smo prav, ko smo zahtevali, da se gradnja vrtca financira z lastnimi sredstvi občine in sofinanciranjem pristojnih ministrstev, in ne preko zasebnika. Zasebnik je dal ponudbo v višini skoraj 14 milijonov evrov. Projektantska vred-

nost gradnje je prvotno znašala 3,5 milijona evrov, vendar je pozneje narastla na visokih 8 milijonov. Še vedno pa je to kar za 6 milijonov ceneje od ponudbe zasebnika. Zato svetniki SLOGE pozdravljamo odločitev vodstva občine, da ponudbe zasebnika ni sprejelo.

Z izgradnjo Vrtca Kočevje se zaokrožujejo znatna vlaganja v izobraževanje. Začeli smo z izgradnjo OŠ Fara, kjer so se zagotovili prostori še za Center šolskih in obšolskih dejavnosti. Sledila je izgradnja nove Osnovne šole Ob Rinži, telovadnice v OŠ Stara Cerkev, Gimna-

zije Kočevje, Športne dvorane Kočevje ter Knjižnice Kočevje. V prihodnje je treba zgraditi telovadnico pri šoli v Kočevski Reki in energetsko sanirati nepogoreli del OŠ Stara Cerkev. To bo naša zaveza za naslednji mandat v občinskem svetu. **Janko Veber**

"Gradimo Slovenijo"

Vse se draži in občani z nižjimi dohodki se upravičeno bojijo zime pred pragom. Inflacija raste, medtem ko se gospodarska rast upočasnjuje, dražijo se energenti in materialni stroški. Če se bo ta trend nadaljeval, bomo padli v resno strukturno krizo. Do konca leta 2022, še bolj pa v letu 2023 se bomo soočili s številnimi izzivi, nekatere lahko že danes predvidimo. Zgostovo pa bo ključen izziv ta, kako ublažiti posledice krize in zadržati razvojne trende na eni strani, na

drugi strani pa se bomo ob posledicah krize zagostovo soočili s povečanim obsegom kaznivih dejanj in stisko najranljivejših občanov. V SDS zagovarjamo enakost pred zakoni. Dejstvo je, da moramo v prihodnosti na področju romske problematike narediti več in kaj tudi drugače. Predvsem slednje velja za prostorsko in stanovanjsko politiko, v kateri sodeluje tudi lokalna skupnost. Pri širšem sistemskem pogledu na romsko problematiko ne moremo mimo dejstva, da

je kljub številnim pozivom odgovornim v zadnjih letih razširjenost nelegalnega orožja in njegova uporaba v romski skupnosti še vedno v nesprejemljivem obsegu. S tem Republika Slovenija kot država, ki mora zagotavljati varnost vseh državljanov, dopušča uporabo strelnega orožja na odprtih (tudi javnih) površinah, bližnji sosedje romskih naselij pa so najbolj izpostavljeni nevarnostim. Milo rečeno. Kot občan sem dobil občutek, da politika ne jemlje dovolj resno oz. se

ne zaveda realnega stanja na terenu. V Sloveniji namreč večinski del težav na področju kriminalitete, izobraževanja, sociale in trga dela ni vezan na celotno romsko populacijo v državi, ampak gre za izrazito problemsko področje, ki je vezano na romsko skupnost v Posavju, na Dolenjskem in kočevsko-ribniškem območju. Zaustavitev trenda povečanja kaznivih dejanj ne bo mogoča brez bistvenega sodelovanja odločne politike na lokalni in operativne volje na državni

ravni. Enkrat bo treba reči bobu bob, a za slednje je potreben pogum, ki ga v Kočevju še premoremo. V SDS imamo moto "Gradimo Slovenijo". Na prihajajočih lokalnih volitvah bomo ponudili odlično listo kandidatov in kredibilnega kandidata za župana. Prepiri, prenašanje govoric, obrekovanja nas ne zanimajo. Člani kočevskega odbora SDS poskušamo na okolje delovati povezovalno, strpno, strokovno in svoja videnja usmeriti v prihodnost. **Mag. Robert Tomazin**

Z novimi ambulantami do skupnega cilja – zagotoviti zdravnika vsakemu občanu

Konec koronskega obdobja, ko je bil dostop do zdravstvenih storitev zelo omejen, je na plano prinesel tudi vse šibkosti slovenskega zdravstvenega sistema in kadrovske podhranjenosti, kjer se v javnem sistemu išče več kot tisoč novih zdravnikov. Kočevje in naš zdravstveni dom sta polno odprti vseh ambulant dočakala ob velikih izzivih. Najprej nas je tragično mnogo prežgodaj zapustila dr. Jožica Boldan, več kot zaslužen upokojitev je napovedal dr. Tihomir Odorčič, nove izzive je po-

iskala družinska zdravnica Marija Andrejevič. Kljub prihodu nove zdravnice dr. Ahčin Novak se je število pacientov, ki so ostali brez zdravnika, merilo v tisočih. Zelo hitro je postalo jasno, da brez takojšnje reakcije in novih zdravnikov v sistemu sledi preobremenitev obstoječih ambulant in celo možno sesutje sistema osnovnega primarnega zdravstva. Na razpise ZD Kočevje se namreč tako kot v desetinah drugih institucij, ki dandanes iščejo zdravnike, ni prijavil nihče. Občinska uprava se je

nemudoma lotila priprave dokumentacije za razpis koncesijskih družinskih ambulant, s katerimi bi poskusili razbremeniti zdravstveni dom. Ne gre za enostaven postopek, saj je treba potrebe zelo natančno opredeliti, vključiti se je moral tudi občinski svet. Postopek pridobivanja dovoljenj bi lahko trajal tudi leto dni, zato se je poskušal pospeševati v vseh fazah, kar pomeni redno komunikacijo z Ministrstvom za zdravje. Tako je bil junija že objavljen javni razpis, 12. septembra pa podpisana

pogodba z družbo Medico-interna za opravljanje javne službe v osnovni zdravstveni dejavnosti na področju družinske medicine. Tako bo Kočevje že letos pridobilo dve polno delujoči ambulantni z zdravnikom, ki bosta sprejemala neopredeljene paciente. V vmesnem času smo stisko reševali z akutnimi ambulantami, v katerih so sodelovali prav vsi zdravniki z našega področja, za kar se prav vsem velja iskreno zahvaliti. Do rešitve vseh težav je še dolga pot, vendar lahko zremo v

prihodnost z upanjem, da nam bo še naprej uspelo pridobivati zdravstveni kader iz Slovenije ali tujine ter tako razbremeniti sedanje zdravnike in zagotoviti dostopnost do zdravnika vsem, ki to potrebujejo. Velik izziv, s katerim se še vedno ukvarjamo, ostaja pediatrija. Tudi tukaj ob kroničnem pomanjkanju otroških zdravnikov iščemo najboljšo kombinacijo med javnim in zasebnim, z namenom čimprejše zagotovitve stalnega pediatra v Kočevju. **Gregor Košir**

September – mesec ozaveščanja o demenci

Demenco lahko opišemo kot bolezen možganov, ki je kronična, postopno napreduje, pojavi pa se zaradi sprememb na nivoju možganskih celic.

Tipični znaki demence so težave na področju spomina, mišljenja, orientacije, prepoznave, razumevanja in govora. V nasprotju s stere-

lahko z zgodnjim odkrivanjem upočasnimo njen potek in oboleli osebi omogočimo čim daljše kakovostno življenje.

V naši kulturi je v glavnem žal še vedno prisotna t. i. 'kurativna' miselnost, ki narekuje naslavljanje bolezni šele, ko se pojavijo znaki. Vendar pa se vse bolj uveljavlja

za razvoj demence obstaja za tiste z nižjo stopnjo izobrazbe), prisotnost drugih duševnih bolezni (npr. ponavljajoča se depresija).

Glede na zapisano so obolenje za demenco, zdravljenje in oskrba zapleten problem naše družbe, posebej za obolele in njihove svojce. K zapletenim problemom pa je

močno velja tudi za svojce obolelih, ki v zahtevni oskrbi obolelega pogosto pozabijo na lastno zdravje.

Pri delu najpogostejše opažamo, da se ljudje obračajo na nas, ko so težave že prisotne. Povsem smiselno pa je, da naše posvete in delavnice obiščete (tudi), ko se počutite dobro in bi želeli na nekem

10

opozorilnih znakov demence

1

Izguba spomina

2

Težave pri izvajanju znanih nalog

3

Težave pri komuniciranju

4

Izgubljanje v času in prostoru

5

Slaba ali okrnjena presoja

6

Težave pri sledenju informacijam

7

Izgubljanje predmetov

8

Vedenjske in razpoloženske spremembe

9

Težave pri prostorskem in vidnem zaznavanju

10

Umik od dela ali družbe

Foto: Spominčica, Alzheimer Slovenija

otipi demenca ni normalno stanje v pozni odraslosti, čeprav je njena pojavnost kar velika (v Sloveniji ima demenco več kot 32.000 ljudi, v Evropi pa 10 milijonov). Morda bi kdo rekel, da te številke niso skrb vzbujajoče in so del normalne populacijske porazdelitve. Vendar pa pozabljamo na dejstvo, da za vsako obolelo osebo skrbijo vsaj tri druge osebe, ki so z oskrbo navedno močno obremenjene.

Izjemnega pomena je zgodnje prepoznavanje prvih znakov demence ter nato podrobnejša diagnostika in zdravljenje. Čeprav demence ne moremo pozdraviti,

tudi preventiva, ki je na področju demence ključnega pomena.

Zakaj obolevamo za demenco? Neposreden vzrok še ni odkrit, raziskani pa so številni dejavniki tveganja. Med njimi je seveda starost sama (starejši kot smo, večja verjetnost je, da bomo zboleli za demenco), a to ni edini dejavnik. Ključni dejavniki, ki imajo vlogo pri razvoju demence, so miselna dejavnost (koliko smo aktivni na področju mišljenja, presojanja, krepitve spomina, orientacije ...), socialna vključenost (kako pogosto smo v stiku z drugimi ljudmi), stopnja izobrazbe (večje tveganje

učinkovito pristopiti z več vidikov. Poleg zgodnjega prepoznavanja in zdravljenja je najbolj osnovno in zato tudi zelo pomembno preventivno delovanje – skrb za to, da smo redno miselno aktivni (miselne vaje v obliki križank, sudoku; besedne igre z iskanjem čim več besed na izbrano začetno črko v čim krajšem času; branje; družabne miselne igre), redno druženje, skrb za dovolj dolg, red in kakovosten spanec, primerna prehrana, redna telesna dejavnost in skrb za lastno duševno zdravje v splošnem (npr. vzeti si čas za dejavnosti, ki nas veselijo, sproščajo ...). Vse zapisano

področju poskrbeti, da do težav ne bi prišlo.

V Centru za krepitev zdravja Kočevje Zdravstvenega doma Kočevje nudimo storitve s področja zdrave prehrane, telesne dejavnosti, preprečevanja dejavnikov tveganja (npr. visok krvni tlak, sladkor, maščobe v krvi, tvegano pitje alkohola, kajenje) ter duševnega zdravja (tehnike sproščanja, stres, tesnoba, depresija).

Sklenemo torej lahko, da nikoli ni problem, če na posvet pridete 'prehitro', pogosto pa je stiska večja, če po pomoč pridete pozno.

Urška Bančič, mag. psihologije

Sarine dobrote - Dobrote za dušo

- 🍰 Sarini štrudlji (jabolčni, borovničev, skutin)
- 🍰 Kremšnite 🍰 Kočevske bombice 🍰 Šamrole
- 🍰 Potice 🍰 Gibanica 🍰 Več vrst piškotov 🍰 Breskvica
- 🍰 Torte 🍰 Princes krofi 🍰 Ježki 🍰 Popcakes-i

SARA OSTERMAN S.P.
Trg Zbora Odposlancev 59
1330 Kočevje

☎ 041 991 158
✉ sara@sarinedobrote.si
🌐 www.sarinedobrote.si
📱 fb.com/sarinedobrote

DELOVNI ČAS
PON - PET 9.00 - 17.00
SOB 9.00 - 13.00

Lokalno. Domače. Slovensko

Avtohiša Vrtin
Kočevje 21
8340 Črnomelj

• +386 (0)7 35 66 101
• info@vrtin.si
• 041 782 167 Matic

NA ZALOGI PREKO 50 RABLJENIH VOZIL Z GARANCIJO

PRODAJA IN SERVISIRANJE VOZIL

KAROSERIJSKA POPRAVILA

SERVISIRANJE VSEH ZNAMK VOZIL

QUICK CHECK CENITVE POŠKODOVANIH VOZIL

UVOZ VOZIL PO NAROČILU

ZA VAS POSKRBI **MATIC OBRANOVIČ**, KI VAŠE VOZILO
ODPELJE IN PRIPELJE BREZ DOPLAČILA

NOVI
**RENAULT
MEGANE E-TECH**
100% electric

Poraba energije: 15,5-16,1 kWh/100km, emisija CO₂: 0 g/km, doseg do 470 km po standardu WLTP, pri različici evolution ER. Silka je simbolična. Renault Nissan Slovenija d. o. o.

renault.si

AVTOHIŠA VRTIN D.O.O.

Kočevje 21, 8340 Črnomelj
tel: 07 35 66 101, mob: 040 454 020

**SAMO 39 KM
IZ KOČEVJA**

Lov na polhe

O polhih in o polhanju je pisal že Janez Vajkard Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske: "Je pa na Kranjskem čudna živalca, ki jo je težko videti v drugih evropskih deželah, tu v naši deželi pa se najde v prav veliki množini in se po nemško imenuje Bilch, po kranjsko pa POUH.« V istem delu je informacije o tem gozdnem sesalcu iskal tudi Karl Linné, oče biološke taksonomije, ki mu jih je posredoval poznavalec tega dela, zdravnik Giovanni Antonio Scopoli. Za te živali je značilno tudi dolgo zimsko spanje – od tod tudi izraz *spati kot polh*. Prav tako pa se pri nas uporablja izraz *debel kot polh*, ki temelji na tem, da se polhi pred zimskim spanjem zelo zredijo, saj tako lažje preživijo zimo.

Bliža se sezona polhanja. V skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu je lov na polhe dovoljen med 1. oktobrom in 30. novembrom, potrebna pa je lovska dovolilnica. To je po končani sezoni treba izpolnjeno vrniti na sedež lovišča do 31. decembra. Za posameznike, ki lov izvajajo brez veljavne dovolilnice ali pa izpolnjene ne vrnejo v predpisanem roku, je predvidena globa. V Sloveniji je navaden polh najpogostejši na Notranjskem, lovijo pa jih tudi na Kočevskem. A mnenja o lovljenju polhov so različna.

Na kratko o polhih

Glavni vir prehrane polhov je žir, uživajo pa tudi druge gozdne plodove in semena, občasno celo glive, žuželke in majhne ptice. Večino časa preživijo na drevesih in so odlični plezalci. Po nekaterih podatkih naj bi bili polhi, kar zadeva gibanje po drevesih, še celo bolj spretni od veveric. Čez dan najpogosteje spijo - bodisi v luknjah na tleh bodisi v drevesnem duplu ali med koreninami - zatekajo pa se tudi v podstrešne sobe in skednje.

Odrasel navadni polh brez repa meri od 14 do 19 centimetrov, njegov rep pa od 10 do 16 centimetrov, tehta pa do 260 gramov. Njegove okrogle izbuljene oči so prilagojene gledanju v mraku, ima pa gibljiva ušesa, ki se obračajo in zaznavajo tudi najmanjši šum - z njimi naj bi zaznaval celo razliko med šumom vetra in letom metulja. Na nogah ima dolge in ostre kremplje, s katerimi se oprime debela in skorje drevesa. Navadni polh ima tudi izredno razvit voh, zato lahko razlikuje zelo majhne koncentracije raznih vonjev v okolici. Ima dolge brčice, ki mu v mraku pomagajo pri iskanju hrane, brki pa so prevzeli tudi vlogo čutila za otip, saj mu noge služijo za gibanje in vzpenjanje.

Polhi se iz zimskega spanja začno prebujati pozno spomladi, takrat tudi prihajajo iz svojih skrivališč. Kot navajajo nekateri avtorji, polh že vnaprej čuti, kakšno bo prihodnje leto, zato se temu prilagodi. Kot primer: če sluti, da prihaja leto brez hrane, gre v bivališče pozneje in se dlje hrani, da bi si nabral čim več podkožne maščobe. Slednja je zanj dragocena energetska snov, ki mu omogoča preživeti težka ob-

dobja. Na podlagi opazovanj lahko tudi polharji predvidevajo, kakšen bo ulov v prihodnjem letu - če se je polh pozno zavlekel v zemljo, bo prihodnje leto ulov slab ali zanič.

Navaden polh v Sloveniji ni ogrožen

Vodja Mediteranskega inštituta za okoljske študije v Znanstveno-raziskovalnem središču (ZRS) Koper, prof. dr. Boris Kryštufek, navadnega polha raziskuje že od leta 1999, odkar so več let tudi redno, enkrat mesečno, spremljali populacijo polhov v Kočevskem rogu. Glede

na vabo in s posebnimi, temu namenjenimi pastmi, ki se nastavljajo na drevesa ali pred podzemne polšje luknje. Na zgornji in spodnji strani odprtine pasti so vratca, ki se kot predal odpirajo in zapirajo. Na zgornjih je pritrjena raztegljiva vzmet ali lok, ki mora biti dovolj močna, da lahko polha zadavi, ko z glavo seže po nastavljeni hrani.

Različna mnenja o polhariji

V preteklosti so polhe lovili predvsem zaradi preživetvenih razlogov. Polšje meso je bilo namreč pomemben vir hrane, mast so

2018 je sicer hrvaško mesto Čabar nameravalo organizirati Polharsko noč, v sklopu katere naj bi potekalo tudi tekmovanje v lovu in odiranju polhov, a se je na njihovo odločitev ostro odzvala hrvaška mreža za zaščito živali. Pozvali so jih, naj "nesmiselno tekmovanje" odpovejo, in predlagali, naj polh postane prepoznavni simbol mesta v kontekstu njegove zaščite in varstva okolja. Ocenili so, da Čabar s tem podpira krivolov, a so v mestu na svojih spletnih straneh odgovorili, da je polh na tem območju 'lovna divjad' in da gre za staro tradicijo,

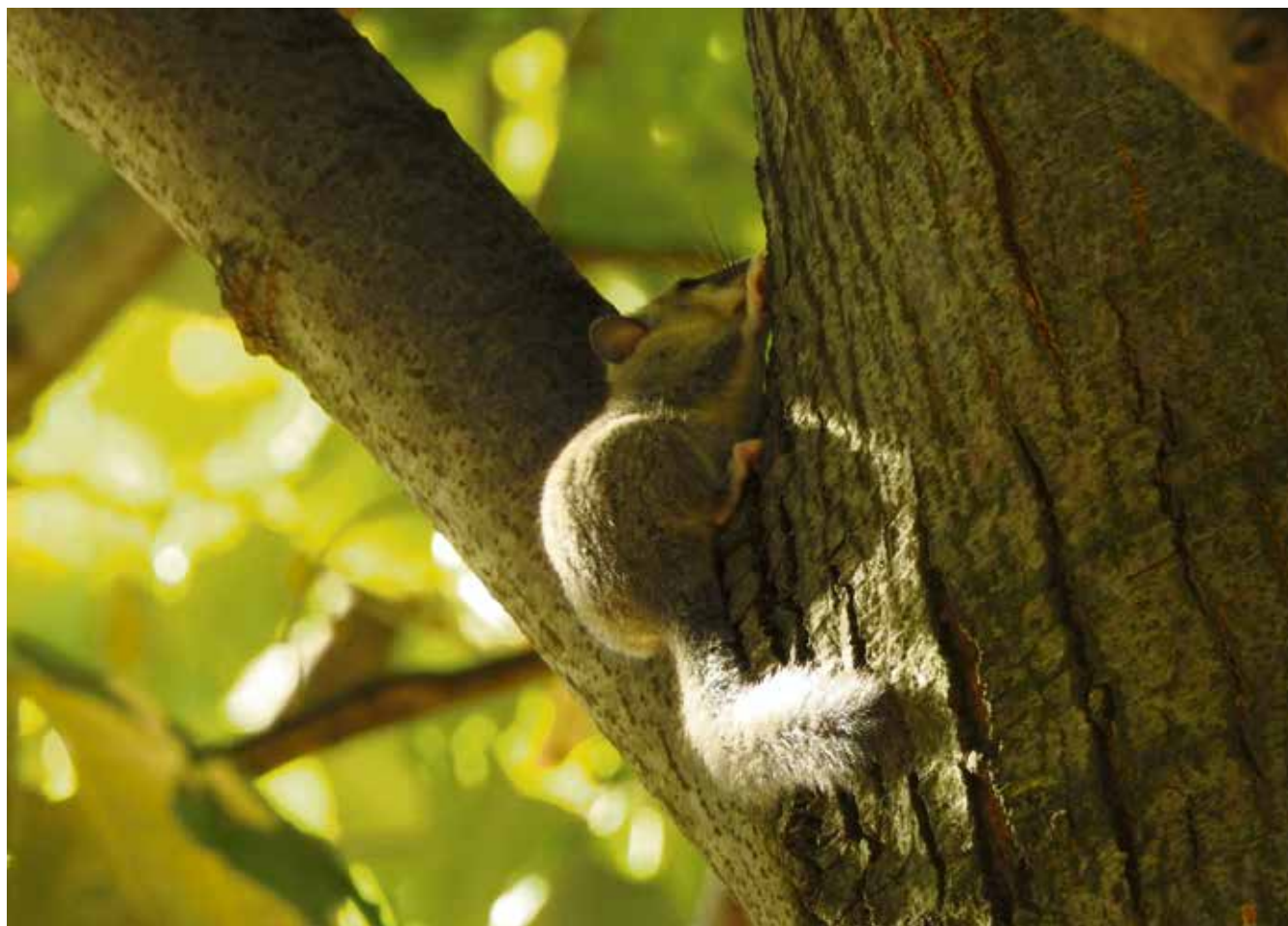

Foto: Wikimedia Commons

na opravljene raziskave populacija polhov ostaja bolj ali manj enaka in nič ne kaže na to, da bi bil navadni polh v Sloveniji ogrožen. Prisotni so ves čas, se pa spreminja delež aktivnih živali, ki je bistveno večji v razmnoževalnem letu.

So izrazito nočne živali, zato tudi lov – tradicionalni slovenski lov na polhe je bil prvič omenjen že v zapisih iz 13. stoletja – poteka ponoči. Obstajajo pa tudi drugi načini lova. Nekoč so polha iz polšje luknje preganjali z dimom, bezali s palico, lovili z mišlovki podobno pastjo in nastavljali pasti pred polšjo luknjo. Tudi danes jih lovijo

uporabljali v zdravilne namene, iz kožuha so izdelovali ovratnike, rokavice, plašče, predvsem pa kučme oziroma polhovke, ki so dolgo časa veljale za slovensko ljudsko pokrivalo. Z njo je bil pokrit tudi dedek Mraz, kot ga je leta 1952 upodobil slikar Maksim Gaspari. Lov na polhe je bil nekoč, vse do leta 1848, obdavčen.

Lovljenje navadnih polhov poznamo v Sloveniji in na Hrvaškem, predvsem v Gorskem Kotarju, nekoč naj bi jih lovili tudi v Italiji ter v delu Avstrije, a po najnovejših informacijah je lov na polhe dovoljen le še pri nas. V letu

so tedaj poročali mediji.

Lovci sicer poudarjajo, da gre za tradicijo, a nasprotniki jim očitajo, da bi morali lov na polhe povsem prepovedati. Med drugim trdijo, da je lov na polhe nekoč predstavljal potrebo po preživetju, danes pa se lovci le sklicujejo na ohranjanje tradicije, druženja in povezovanja lokalne skupnosti. Kar pa po njihovem mnenju nikakor ne more biti razlog za pobijanje živih bitij. Še več, zatrjujejo tudi, da je lov na polhe neetičen, nezakonit in neustaven, ob tem pa poudarjajo, da bi ga morali povsem prepovedati. **Neja Jerebičnik**

SIVA MRENA

OPERACIJA NA NAPOTNICO, SEDAJ BREZ ČAKALNE DOBE

Je vaš vid zamegljen ali neizostren? Se vam barve zdijo blede in neizrazite? Vam očala ne služijo več? Če ste opazili enega ali več od teh simptomov, imate morda sivo mreno. V Očesnem centru Preskar razumejo vaše težave in vam z veseljem pomagajo.

Očesni center Preskar je zasebni medicinski center, v katerem **celostno** poskrbijo za oči in dober vid. Odlikuje jih **15 let izkušenj** in uspešnih zgodb. Poleg več kot **10.000** okulištnih pregledov, vsako leto opravijo tudi več kot **2.000** očesnih operacij, do sedaj že več kot **30.000**. Specializirani so predvsem za **operacije dioptrije** in **operacije sive mrene**, slednjo lahko v njihovem centru v Novem mestu opravite tudi **na napotnico brez čakalnih dob**. Če se odločite za operacijo sive mrene v Očesnem centru Preskar, vas bo operiral zdravnik specialist oftalmolog **Peter Preskar**. Je **izkušen očesni kirurg**, kateremu mnogi zaupajo svoj »pogled«. Med specializacijo se je med drugim izobraževal tudi na svetovno znani kliniki Moorfields eye hospital v Londonu, leta 2007 pa je v Parizu opravil še Evropski specialistični izpit iz oftalmologije. Z njim smo se pogovarjali in podal nam je odgovore na najpogostejša vprašanja glede sive mrene.

Kaj sploh je siva mrena?

Siva mrena ali katarakta je zamotnitev očesne leče, ki se nahaja za šarenico v sredini očesa. V zdravem očesu je leča prozorna in opravlja nalogo lomljenja svetlobnih žarkov, ob pojavu sive mrene pa postaja leča postopno vse bolj siva oziroma rjava, zato pride do motenj v prehajanju svetlobe v oko. Vid posledično postaja vse bolj meglen in ga z očali ni možno izboljšati. Z napredovanjem sive mrene se kakovost vida postopno zmanjšuje, kar lahko zelo vpliva na kakovost življenja, saj slabši vid začne omejevati naše vsakodnevne aktivnosti.

Ali slab vid zaradi sive mrene lahko izboljšam z očali z močnejšo dioptrijo?

Na začetku pojava sive mrene se vidno ostrino da izboljšati z novo dioptrijo na očalih. Ko pa siva mrena napreduje, z novimi očali ne dosežemo več boljše vidne ostrine in tako za izboljšanje vida pride v poštev le operacija.

Nam lahko na kratko razložite postopek operacije sive mrene?

Operacija poteka v lokalni, kapljični anesteziji (brez injekcij), zato ni potrebno, da na operacijo pridete tešči, prav tako lahko jemljete vsa zdravila, ki jih imate predpisana. Pred operacijo vas bo zdravnik, ki vas bo operiral, še pregledal. Operacijo sive mrene vršimo ambulantno, zato odidete domov še isti dan po posegu. Na operacijo vas mora nekdo pripeljati, saj na dan operacije po opravljenem posegu ne smete sami voziti avta.

Kaj se z mojim očesom med operacijo pravzaprav dogaja?

Pri operaciji sive mrene skozi majhen stranski roženični rez ultrazvočno utekočinimo in odstranimo vašo naravno očesno lečo, ki je postala motna, nato pa jo nadomestimo z umetno znotraj očesno lečo (IOL), katere v očesu ne boste čutili in ki v očesu ostane celo življenje. Obstaja več vrst znotraj očesnih leč in razdelimo jih lahko v dve skupini: standardne in Premium očesne leče. Tehnika operacije sive mrene je enaka oziroma se bistveno ne razlikuje glede na vrsto leče.

Nam prosim razložite kakšna je razlika med standardno in Premium lečo?

Pri nas uporabljamo le leče vodilnih svetovnih proizvajalcev. Tako je kakovost vseh vrst leč enaka in tudi končna kakovost vida med različnimi lečami je primerljiva, razlika med njimi je le v tem ali boste po operaciji za oster vid še potrebovali očala, ali vam bo z operacijo sive mrene odstranjena tudi dioptrija in cilindri na vse razdalje.

Standardna leča omogoča dober vid le na eno razdaljo, praviloma na daljavo, za bližino (branje, ročna dela, delo z računalnikom) pa boste potrebovali očala. Po dogovoru s kirurgom pa se pred operacijo lahko odločite za dober vid brez očal na bližino in boste v tem primeru očala uporabljali le za daljavo. V kolikor je pri vas prisotna še cilindrična dioptrija, pa boste po operaciji z vstavitvijo standardne leče za oster vid potrebovali očala za daljavo in bližino. Operacija z vstavitvijo standardne leče je krita z zdravstvenim zavarovanjem in jo lahko v našem centru opravite **na napotnico brez čakalnih dob**.

Po vstavitvi **Premium leče** pa so pacienti v veliki meri **neodvisni od očal**. O izbiri leče se boste pred operacijo lahko pogovorili z našimi zdravniki, ki vam bodo glede na stanje očesa in vaše želje svetovali, katera leča bi bila za vas najprimernejša. Operacija sive mrene z vstavitvijo Premium leče ni krita z zdravstvenim zavarovanjem, je torej samoplačniška. Za vstavev te leče je tudi pomembno, da na očeh niso prisotne druge bolezenske spremembe.

Torej je res, da se z operacijo sive mrene istočasno lahko odpravi tudi dioptrija?

Da. V kolikor se odločite za vstavev Premium leče, vam lahko istočasno odpravimo tudi dioptrijo. Pred vstavitvijo te leče je potreben dodatni predoperativni pregled, na podlagi katerega potem individualno naročimo lečo.

Kdaj je najprimernejši čas za operacijo sive mrene?

Ko slabši vid začne pacienta motiti pri vsakodnevnih aktivnostih, je pravi čas za takšno odločitev.

Ali lahko operirate obe očesi v istem dnevu?

Lahko, če si tako želite.

Koliko časa po operaciji se oko celi?

Operirano oko se celi približno tri tedne, zato v tem času odsvetujemo mencevanje očesa in obisk bazena, 1 teden pa priporočamo tudi izogibanje prahu, prepihu in večjim fizičnim obremenitvam.

Kdaj po operaciji lahko pričakujem izboljšanje vida?

Zaradi anestezije in kapljic za širitev zenice je vid na dan operacije praviloma še meglen. Večina pacientov vidi dobro že naslednji dan po operaciji, vid pa se lahko izboljšuje še nekaj dni ali tednov.

Ali je možno, da pacienti po operaciji sive mrene ne vidijo najbolje?

Ob predpostavki, da ima pacient s sivo mreno zdravo očesno ozadje, torej nima drugih očesnih bolezni kot so npr. degeneracija rumene pege, glavkom, prisotnost membrane v centru za vid in podobno, z operacijo dosežemo bistveno izboljšanje vidne ostrine. Če pa so pri pacientu prisotne spremljajoče očesne bolezni, se vid po operaciji sive mrene izboljša le do te mere, kolikor je na slabši vid vplivala siva mrena. Ob tem velja omeniti, da se pri pacientih z napredovalo sivo mreno pogosto te spremembe na očesnem ozadju lahko odkrije šele po operaciji sive mrene. Verjetnost, da do izboljšanja vidne ostrine ne bi prišlo zaradi komplikacij med operacijo, pa je zelo majhna.

Ali se siva mrena lahko ponovi?

Siva mrena se ne more ponoviti, lahko pa se zgodi, da paciente čez nekaj časa zopet začne motiti meglen vid. Vzrok za to je zamotnitev zadnje lečne kapsule, v katero je bila vstavljena leča. To zamotnitev odstranimo s hitrim ambulantnim laserskim posegom.

Ali je operacija res edina učinkovita metoda zdravljenja sive mrene?

Da. Bi pa želel poudariti, da je **operacija sive mrene ena najpogostejših očesnih operacij in je v rokah izkušenega kirurga eden najvarnejših in najučinkovitejših posegov**.

Kako se lahko naročim na operacijo?

Na operacijo se lahko naročite s klicem na telefonsko številko **07 33 24 144**, preko e-mail naslova **okulist@preskar.si** ali osebno v našem očesnem centru na naslovu Kettejev drevored 32. Za operacijo sive mrene na zavarovanje potrebujete napotnico osebnega zdravnika ali okulista. Več informacij lahko pridobite na naši internetni strani www.preskar.si.

Zaupajte strokovnjakom Očesnega centra Preskar, ki so že mnogim pomagali pri povrnitvi dobrega vida. Operacija vam ne bo povrnila zgolj vida, pač pa vam bo tudi olajšala življenje, v katerem boste znova lahko uživali pri delu in dejavnostih, ki vas veselijo.

150 let Gimnazije Kočevje (1872–2022)

Šolstvo na Kočevskem se je razvijalo vzporedno z razvojem šolstva na nekdanjem Kranjskem. Oblasti so skrbele predvsem za razvoj nemškega šolstva z nemškim učnim jezikom. Krono nemškega šolstva na Kočevskem predstavlja nemška nižja gimnazija. Njen namen je bil krepiti nemštvo na nemškem jezikovnem otoku. Dunajska vlada jo je vsestransko podpirala ter bogato založila s knjigami in učili.

Pobudo za njeno ustanovitev je dal jezikoslovec in profesor na tehniški visoki šoli na Dunaju dr. Karl Julius Schröer med obiskom Kočevja konec julija 1867. Na prošnjo mestnih moži in kočevskega župana Josefa Brauneja je bila 10. septembra 1871 v Kočevju odobrena ustanovitev državne nižje gimnazije z nemškim učnim jezikom. Slovesno odprtje je potekalo 28. oktobra 1872. Pouk za 19 gimnazijcev prvega razreda se je začel 4. novembra 1872 v hiši kočevskega župana, saj gimnazijsko poslopje še ni bilo dokončano. Gradnja je bila zaključena novembra 1873 v mnogo skromnejši izvedbi od načrtovane; namesto dveh nadstropij z visokim pritličjem je bila zgrajeno samo eno nadstropje. Pouk v novi stavbi je stekel s šolskim letom 1874/75.

Prva leta je bil vpis na gimnazijo pod pričakovanji. Da bi lahko sprejela večje število dijakov iz drugih krajev in dežel je društvo Deutscher Schulverein leta 1905 odprlo dijaški dom. Sprejemali so predvsem dijake nemške narodnosti, pozneje pa tudi slovenske.

Po neumornih prizadevanjih ravnatelja Petra Wolseggerja je kočevska gimnazija 28. maja 1907 postala višja. Najprej so odprli V. razred, v naslednjih letih pa še preostale razrede, za katere so prostor zagotovili v leta 1909 zgrajenem prizidku. S šolskim letom 1910/11 je postala osemrazredna, leto dni prej pa so kot privatistke pouk začela obiskovati tudi dekleta. Profesorji so bili večinoma Nemci, slovenščina pa izbirni predmet.

Med veliko vojno je delo na kočevski gimnaziji v glavnem potekalo normalno. Število dijakov ni bistveno upadlo in se je med letoma 1914 in 1918 zmanjšalo le za šestino.

Po razpadu avstro-ogrske monarhije je bila nemška gimnazija z začetkom šolskega leta 1919/20 postopoma preoblikovana v slovensko nižjo realno gimnazijo s slovenskim učnim jezikom. Slovesno odprtje je potekalo 25. septembra 1919 v gimnazijski risalnici, naslednji dan pa se je začel redni pouk. Prva leta se je število dijakov stalno dvigalo in do šolskega leta 1926/27 se je šola že izpopolnila v popolno realno gimnazijo z osmimi oddelki. Leta 1927 je šolanje

Gimnazija Kočevje, okoli 1910, razglednica • Foto: zasebna last, Josef Gladitsch

Prvi slovenski maturanti in profesorski zbor kočevske gimnazije, 1927. Ravnatelj Anton Burgar sedi v prvi vrsti (tretji z leve), Jože Šeško stoji v drugi vrsti (peti z desne). Foto: Pokrajinski muzej Kočevje

Prva generacija kočevskih maturantov po osvoboditvi, 1954 Foto: zasebna last, Marija Logar

zaključila prva generacija slovenskih maturantov. Višji tečajni izpit (maturro) je opravilo 21 dijakov, med njimi tudi Jože Šeško (1908–1942) in dve dijakinji.

Pozneje je bil obstoj slovenske gimnazije v Kočevju vprašljiv, saj se groznje o njeni ukinitvi niso nikdar povsem prenehale. O njeni usodi je odločala vlada v Beogradu, ki je zaradi nizkega števila dijakov stalno poskušala ukiniti višje razrede. Kljub temu je drugo svetovno vojno dočakala kot popolna gimnazija. Maja 1941 je poslopje najprej zasedla italijanska vojska, konec oktobra 1943 pa nemška. V zadnjih dveh letih vojne pouka ni bilo, saj za njegovo izvedbo ni bilo dovolj niti dijakov niti profesorjev. Spomladi 1944 je dolgoletnega gimnazijskega ravnatelja Antona Burgarja (1883–1968) zamenjal prof. Miroslav Goršič in bil

imenovan za vršilca dolžnosti.

Na začetku junija 1945 je po nalogu ministrstva za prosveto v Ljubljani na kočevsko gimnazijo prišel 'delegat' prof. Herman Kotar (1910–1994) z nalogom, da obnovi pouk. V prvo šolsko leto po osvoboditvi 1945/46 se je vpisalo 185 dijakov. Redni pouk se je začel 12. decembra 1945. Do šolskega leta 1949/50 je gimnazija imela samo štiri nižje razrede z osmimi oddelki. Ravnatelji so se menjali skoraj vsako leto, prav tako člani profesorskega zbora. V takih razmerah je junija 1954 maturiralo prvih 32 dijakov, med njimi 15 deklet.

Splošni šolski zakon je junija 1958 dokončno pokopal osemletno gimnazijo. Gimnazija je postala štiriletna šola in omejena samo na nekdanje višje razrede, saj so bili nižji razredi vključeni v višje razrede obvezne

osemletne osnovne šole. Število dijakov se je počasi, a konstantno povečevalo. Do začetka osemdesetih let prejšnjega stoletja je imela gimnazija vsako leto v povprečju več kot devet oddelkov in dobrih 260 dijakov.

Prelom v zgodovini kočevske gimnazije se je zgodil z uvedbo usmerjenega izobraževanja. Njegov cilj je bilo istočasno izobraževanje dijakov za trg dela in študij na visokih šolah. Gimnazija kot 'elitna šola' je bila za nekaj let ukinjena, z njo pa tudi matura. Nove vzgojno-izobraževalne programe so srednje šole začele izvajati s šolskim letom 1981/82. V tehniške ali poklicne programe se je lahko vpisalo 70 odstotkov dijakov, v bolj splošno izobraževalne štiriletno programe (družboslovno jezikovni in naravoslovno matematični), ki so predstavljali nadaljevanje nekdanjih gimnazijskih programov, pa 30 odstotkov.

Med zimskimi počitnicami leta 1980 sta se takrat še samostojni šoli preselili v novo stavbo srednješolskega centra na Trgu zbora odposlancev, saj gimnazijska stavba ni bila več primerna za pouk. Dve leti pozneje so se nekdanji oddelki Gimnazije Kočevje in oddelki Centra poklicnih šol združili v enovit srednješolski izobraževalni center Srednja šola tehniških usmeritev in družboslovja Kočevje.

Vzporedno z družbenimi spremembami se je neuspeli eksperiment usmerjenega izobraževanja po devetih letih zaključil. S šolskim letom 1990/91 je bil spet uveden gimnazijski učni program s tremi oddelki. Gimnazija se je leta 1991 odcepila od kočevskega srednješolskega centra in ponovno sta nastali dve šoli, Gimnazije Kočevje ter Srednja tehniška in poklicna šola.

Od 2. avgusta 2012 sta šoli ponovno združeni v enovito šolo Gimnazija in srednja šola Kočevje. Za ravnateljico je bila imenovana mag. Meta Kamšek. Poleg vodstvenih in pedagoških nalog je uspešno vodila investicije za zagotovitev srednješolskih prostorov v občini Kočevje: obnovo stare gimnazijske stavbe na Ljubljanski cesti (2002), izgradnjo večnamenske športne dvorane (2008) in obnovo v požaru uničene srednje šole (2014). Po upokojitvi leta 2018 jo je nasledil Tomaž Markovič. Danes je Gimnazija in srednja šola Kočevje ena izmed 56 srednjih šol, ki v Republiki Sloveniji izvajajo gimnazijski program.

Ob visokem jubileju kočevskega srednjega šolstva Pokrajinski muzej Kočevje pripravlja občasno razstavo, ki bo na ogled od 21. oktobra 2022. Vabljeni!

Ivan Kordiš,
Pokrajinski muzej Kočevje

Pereničeva hiša na Ljubljanski cesti

Včasih pozabljamo, kakšne so bile meje Kočevja v preteklosti, saj se danes že zliva s sosednjimi vasi. Danes je del Kočevja, v preteklosti pa je spadala še pod Mahovnik tudi Pereničeva hiša. Pred drugo svetovno vojno je bila druga hiša na desni strani, ki je pozdravila prišleke iz Ljubljane. Postaviti jo je dal Anton Perenič za svojo družino. Po rodu je prihajal s Prema, služba na železnici pa ga je pripeljala v Kočevje. Na kočevski progi je bil zaposlen še v letu 1919. Z ženo Marijo, ki je bila rojena Udovič v Monte Chilovi (slovensko Kilovče), sta leta 1907 postavila omenjeno hišo in zraven nje stoječe gospodarsko poslopje, oboje pa so obkrožala polja. Oba sta umrla leta 1936.

En od Antonovih treh otrok, sin Jožef Perenič, rojen leta 1894, se je do leta 1912 šolal na Strokovni šoli za lesno industrijo v Kočevju. Prejemal je tudi štipendijo. Tu se je, kot je zapisal sam, izučil mizarstva, deloma strugarstva in rezbarstva. Leta 1913 se je preselil na Moravsko, kjer se je strokovno izpopolnjeval v tovarni upognjenega pohištva. Med 3. januarjem 1913

Pereničeva hiša • Foto: zasebna last

in 24. avgustom 1914 je bil namreč zaposlen pri podjetju Bratje Thonet v Koryčanyh na Moravskem kot mojstrski praktikant in nadzornik. Tam ga je zajela prva svetovna vojna. Leta 1916 je bil na bojišču v Galiciji ranjen v nogo. Zabeležen je tudi na seznamu žrtev vojne in ranjenih iz leta 1917. Večkrat je bil odlikovan.

Leta 1918 je nastopil orožniško službo, po sedmih letih orožništva in opravljenih izpitih pa je v Kočevju nastopil službo sodnega uradnika. Opravljal jo je tudi med italijansko okupacijo, med nemško okupacijo pa je bil odpuščen in se

je preživljal s kmetijstvom. Po vojni je bil ponovno sprejet v službo na sodišče.

Sinova, oba gimnazijca, Jože, rojen leta 1922, ki je maturiral pod italijansko oblastjo, in Janez, rojen 1924, sta leta 1944 padla

kot partizana. Njuni imeni lahko najdemo na spominski plošči padlim dijakom v kočevski gimnaziji, ki je delo Staneta Jarma. Vojno je preživela samo hči Viktorija, rojena leta 1926, internirana v Salzburg leta 1943. Leta 1947 se je poročila z Božidarjem Bižalom, prav tako iz Kočevja. Svojo življenjsko pot je lani sklenila v 96. letu.

Ob hiši je imel Jožef Perenič v gospodarskem poslopiju svojo mizarско delavnico, kjer je zaradi potreb pa tudi veselja, izdeloval različno pohištvo, prav tako pa tudi nosilce za svoje in med vojno padlih sinov lovske trofeje. Pred

drugo svetovno vojno je bil Jožef Perenič član Sokolskega društva v Kočevju, gasilskega ter lovskega društva.

Pereničeva hiša, gospodarsko poslopje in posestvo, so po arondaciji v 60. letih 20. stoletja prešli v last države. V postopkih vračanja je dedičem nekaj zemljišča že bilo vrnjenega.

Jožef Perenič se je po nenadni in boleči smrti svoje soproge odselil v Ljubljano. Stik s Kočevjem je ohranjal tudi prek lovstva in lovskih prijateljev ter prijateljev s sodišča. Družina hčerke Viktorije je v počitniški hišici na Travnici gori skrbno hranila njegove lovske trofeje ter trofeje njegovih sinov in zeta Boža, med njimi tudi dva nagačena divja petelina, ki ju je pred drugo svetovno vojno ded Jožef uplenil na Mestnem vrhu. Prav tako so na Travnici gori še vedno uporabljali mizo in stole, ki jih je iz macesnovega lesa sam izdelal še v 50. letih 20. stoletja.

Za pomoč, informacije in gradivo se zahvaljujem gospe Nataši Plau-steiner Bižal.

Vesna Jerbič Perko,
Pokrajinski muzej Kočevje

INTERSOCKS

OUTLET

INDUSTRIJSKA PRODAJALNA

crocs™ & SOCKS

sreda, od 16h – 19h petek, od 10h – 19h

Intersocks | Reška cesta 29, 1330 Kočevje

Bunker Škrilj obiskalo že več kot 20.000 obiskovalcev!

V dobrih petih letih od odprtja je Bunker Škrilj na začetku septembra obiskalo že več kot 20.000 obiskovalcev!

Območje Bunkerja Škrilj je že od nekdaj obdajalo veliko skrivnosti, od odprtja za vodene turistične ogleda pa je hitro postal ena od najbolj zanimivih znamenitosti destinacije Kočevsko.

Že v minulem letu smo v bunkerju zabeležili izjemno dobre rezultate, število obiskovalcev pa je raslo tudi letos, ko smo septembra presegli mejnik 20.000 obiskovalcev. Srečna obiskovalka pod številko 20.000 je bila gospa Jožica, ki smo ji ob tej priložnosti podarili brezplačno vstopnico za voden ogled bunkerja ter vrečko s spominskim paketom izdelkov destinacije Kočevsko. Za ogled Bunkerja Škrilj se je odločila med iskanjem idej za izlete po Sloveniji, ko je na spletu po naključju našla spletno stran destinacije Kočevsko in Bunkerja Škrilj ter takoj rezervirala termin za obisk.

Navdušena nagrajena obiskovalka Bunkerja Škrilj. • Foto: arhiv Zavoda Kočevsko

Nad vodenim ogledom je bila navdušena, prijetno pa jo je presenetila

tudi majhna pozornost, ki smo jo pripravili ter jo z njo razveselili.

Med obiskovalci Bunkerja Škrilj še vedno prevladujejo domači gostje, po strukturi pa ga največkrat obiščejo upokojenci na organiziranih izletih po Sloveniji.

Ob vodenem ogledu Bunkerja Škrilj so obiskovalci vedno navdušeni nad vsemi informacijami in dejstvi o prikriti in neznani zgodovini tega nekoč zaprtega območja, ki jih na vodenjih izvejo. Obiskovalci so pogosto tudi presenečeni nad kakovostjo in ohranjenostjo notranjosti bunkerja, saj je vojska skozi vsa leta od izgradnje med hladno vojno za bunker dobro skrbela in ga redno vzdrževala.

Vsi, ki bi želeli spoznati skrivnostno zgodovino Bunkerja Škrilj, lahko voden ogled rezervirate prek obrazca na destinacijski spletni strani: <https://www.kocevsko.com/sl/ogledi-in-izleti/bunker-skrilj/>, prek e-pošte: bunker.skrilj@kocevsko.com ali po telefonu: 05 995 92 04.

Nadija Kolmanič

Brošura Po sledih risinje Male

Lani je bila na Stojni odprta nova pohodniška Risova učna pot, ki je namenjena vsem, ki jih zanima življenje največje evropske mačke – evrazijskega risa. Pot je nastala v okviru projekta LIFE Lynx Reševanje risa v Dinaridih in jugovzhodnih Alpah pred izumrtjem, ki skrbi za dolgoročno ohranitev te zveri ter si prizadeva na območje Slovenije in Hrvaške doseliti nove rise, s čimer želijo izboljšati genetsko pestrost dinarske populacije risov ter s tem preprečiti njihovo izumrtje.

Izhodišče poti je v bližini Koče pri Jelenovem studencu, pot pa je opremljena z informacijskimi tablami, na katerih so predstavljene številne zanimivosti iz risjega sveta, za obiskovalce pa sta na voljo krajša in daljša risova pot.

Za promocijo Risove učne poti in popestritev obiska poti je Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani,

Ste že obiskali Risovo pot? Za popestritev obiska je zdaj na voljo brošura Po sledih risinje Male. • Foto: arhiv Zavoda Kočevsko

ki je ena od partnerjev pri izvajanju projekta LIFE Lynx, septembra izdala novo projektno brošuro Po sledih risinje Male. Brošura je namenjena predvsem mlajšim obiskovalcem in je namenjena njihovu

izobraževanju o pomembnosti risa za naše okolje in biotsko raznovrstnost.

Brošura je opremljena s kratkimi poučnimi besedili in številnimi ilustracijami, ki obiskovalce vodi

po Risovi učni poti in jih poleg izobraževanja o risu spodbuja tudi k spoštljivemu odnosu do narave. V brošuri je zemljevid poti ter številne naloge za reševanje in aktiven ter kar se da poučen obisk poti.

Brošura je na voljo v Koči pri Jelenovem studencu (koča obratuje samo ob koncih tedna) ter v TIC-ih destinacije Kočevsko v Kočevju (TIC Hostel Bearlog, TIC Jezero in TIC Železniška postaja Kočevje). Obiskovalci poti, ki bodo pridno rešili vse naloge v brošuri in izpolnili geslo nagradnega kviza, se lahko nato z brošuro oglasijo v Koči pri Jelenovem studencu ali zgoraj naštetih TIC-ih ter prevzamejo tudi majhno nagrado.

Če poti še niste obiskali, ste vabljeni k obisku, s seboj pa popeljite še otroke ali vnuke in se skupaj naučite kaj novega o risih in pomenu njihove ohranitve.

Nadija Kolmanič

GV SERVIS d.o.o., Reška cesta 21a, 1330 Kočevje

DELOVNI ČAS
8:00 - 16:00

KONTAKT SERVIS
041-532-666
podpora@vidrih.si
www.vidrih.si

Svetovanje pri nakupu nove opreme
Namestitev operacijskega sistema
Vzdrževanje programske in strojne opreme
Vzpostavitev domačega ali brezžičnega omrežja
Postavitev računalniškega omrežja na domu
Nastavitev in priklop omrežnih naprav
Namestitev gonilnikov
Odstranitev virusov, trojanskih konjev, spyware in adware
Čiščenje registra

OBNOVLJENI ORIGINALNI

TONERJI

kakovostno, cenovno ugodno, okolju prijazno

BPS Mikec Bastar, s.p., Pri Unionu 15, Kočevje

www.bps.si

mikec.bastar@siol.net

041 690 440

01 89 50 490

DACIA
PREPROSTO VSE

NOVI DACIA SANDERO STEPWAY ECO-G

BENCIN + LPG

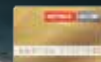

ŽE ZA
89€/MESEC

Z EKO SKLAD kreditom*

5 let jamstva**

15 % prihranka pri nakupu do 2.000 litrov
LPG goriva s Petrol Klub kartico***

Dacia priporoča

*EKO SKLAD na svoji spletni strani: <https://www.ekosklad.si/prebivalstvo/pridobite-spodbudo/seznam-spodbud/osebna-vozila-na-plin> po vnosu v rubriko: hitri informativni izračun kredita. Sledi naslednje kreditne pogoje za nakup vozila: informativna mesečna anuiteta za model Sandero Stepway Essential 1.0 100 ECO-G 100 v skupni vrednosti 14.390 € z DDV, s pologom v višini 4.400 € in financirano vrednostjo 9.990 € za obdobje 120 mesecev, znaša ob najemu kredita prek EKO SKLADA 88,82 €. Obrestna mera za najem kredita znaša 1,30 % letno. Vse informacije so zgolj informativne in temeljijo na informativnem in izračunu kredita na spletni strani EKO SKLADA. Več o kreditih EKO SKLADA za osebna vozila na plin, si lahko preberete na uradni spletni strani: <https://www.ekosklad.si/prebivalstvo/pridobite-spodbudo/seznam-spodbud/osebna-vozila-na-plin/osebna-vozila-na-plin-kredit-2>. Navedena začetna cena je priporočena maloprodajna cena (MPC) in je neobvezujoča priporočena cena in že vključuje 22-odstotni DDV in DMV. **Pet let jamstva obsega 3 leta tovarniške garancije in podaljšano jamstvo za 4., in 5. leto ali 100.000 km, karkoli se zgodi prej. ***Vsak fizični kupec vozila Dacia ECO-G s tovarniško vgrajenim pogonom na plin je upravičen do 15 % popusta za nakup do 2.000 litrov utekočinjenega naftnega plina (LPG) s Petrol Klub kartico. Poraba pri mešanem ciklu: 5,6-7,4 l/100 km. Emisije CO₂: 127-131 g/km. Emisijska stopnja: EURO6DFull. Emisija NOx: 0,0248 g/km. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Pridružujemo si pravico do napak. Slika je simbolična. Renault Nissan Slovenija, d. o. o., Dunajska 22, 1511 Ljubljana.

DACIA.SI

TPV AVTO

07 39 18 114

NOVI RENAULT MEGANE E-TECH 100% electric

Poraba energije: 15,5-16,1 kWh/100 km, emisije CO₂: 0 g/km, doseg do 470 km po standardu WLTP, pri različici evolution ER. Slika je simbolična. Renault Nissan Slovenija d. o. o.

renault.si

TPV AVTO

07 39 18 114

Dan slovenskega športa

23. septembra obeležujemo dan slovenskega športa, letos pa obeležujemo tudi 23 let, odkar je na olimpijskih igrah prvič zaigrala slovenska himna. Zdravljica je v čast Iztoku Čopu, Luki Špiku ter Rajmondu Debevcu prvič zaigrala prav 23. septembra 2000 v Sydneyju. Šport dandanes ni le šport in ni samo igra, nanj je priplepljenih mnogo drugih entitet, ena izmed njih pa je tudi nacionalna identiteta.

Začetek organiziranega športa na Slovenskem sega v leto 1863, ko je bilo 1. oktobra ustanovljeno prvo telovadno društvo Južni Sokol, s čimer so bili postavljeni temelji za razvoj organiziranega športa v Sloveniji, razvoj športa v šolah, razvoj športnih društev, izobraževanja kadrov in oblikovanje trdne podlage za številne dosežke naših športnikov. Že prva telovadna in športna društva pri nas, na čelu z Južnim Sokolom, so imela vpliv na slovensko narodno identiteto, predvsem se je krepilo paslovanstvo. Slovenci smo pred razpadom SFRJ prisegali na nekatere individualne športe, ki so poleg tega, da smo bili v njih uspešni, ponujali tudi možnost distinkcije od preostale Jugoslavije. V to kategorijo spada predvsem zimski športi – alpsko smučanje in smučarski skoki. Panoge, ki jih še danes jemljemo za 'svoje'.

Pot do tega, da imamo Slovenci svoj športni praznik, ni bila kratka. Zanj so si vrsto let prizadevale različne organizacije, predvsem Športna unija Slovenije, Sokolska zveza Slovenije in Fakulteta za šport. Naposled je, po vsem postopku, državni zbor 18. junija 2020 s 74 glasovi za in enim proti sprejel spremembo zakona o praznikih in razglasil 23. september za dan slovenskega športa. Zadnjih nekaj let se na ta datum začenja tudi Evropski teden športa, iniciativa Evropske komisije, katere namen je spodbuditi ljudi k telesni dejavnosti in skrbni za zdravje.

Zgodovina slovenskega (vrhunskega) športa

Slovenski športniki so pred prvo svetovno vojno na olimpijskih igrah zastopali avstro-ogrsko monarhijo, prvi slovenski olimpijec pa je bil sabljač Rudolf Cvetko, ki je leta 1912 v Stockholmu osvojil srebrno olimpijsko medaljo. Po prvi svetovni vojni so bile ustanovljene prve jugoslovanske in slovenske športne zveze, leta 1919 pa v Zagrebu Jugoslovanski olimpijski odbor. Istega leta so ustanovili tudi Olimpijski pododbor za Slovenijo. Od tedaj so Slovenci nastopali pod

Foto: Val 202/Flickr

zastavo Jugoslavije. V tem obdobju je tekmoval telovadec Leon Štukelj, ki je na treh olimpijskih igrah osvojil tri zlate, eno srebrno in eno bronasto kolajno. Pred začetkom druge svetovne vojne so v Sloveniji že obstajali alpinizem, atletika, dvigovanje uteži, predhodnica rokometa – hazena, hokej na ledu, odbojka, plavanje, skoki v vodo, športni ples, rokoborba, sabljanje, alpsko in turno smučanje, smučarski skoki in poleti, smučarski tek, vaterpolo, veslanje, tik pred vojno pa tudi košarka, navaja v Zgodovini svetovnega in slovenskega športa Rajko Šugman. Po vojni se je začel šport razvijati z neverjetno hitrostjo, a je bilo kmalu ugotovljeno, da Slovenija v primerjavi z drugimi državami zaostaja. Nato se je z vrsto ukrepov začelo 'zlato' obdobje slovenskega športa.

Na svetu med najbolj priljubljenimi športi še vedno vztraja nogomet, in čeprav tudi Slovenci po drugi svetovni vojni na tem področju niso zaostajali za ostalimi deli Jugoslavije, se je situacija v naslednjem desetletju krepko spremenila. "Na stadione so prihajali v glavnem le še imigranti iz drugih republik Jugoslavije, ki so prišli navijati za svoje rojake, tako v dresih slovenskih kot v dresih gostujočih klubov. Slovenski nogomet je v vseh pogledih, od infrastrukture do igralskega kadra, dela v klubih in klubskih uspehov ter ne nazadnje obiskanosti in gledanosti tekem, tonil vse nižje," je v svojem diplomskem delu z naslovom Šport in slovenska nacionalna identiteta navedel Luka Lazar, sicer urednik športne redakcije na POP TV. Slo-

venci so se tako postopoma obrnili stran od Balkana in se posledično oddaljili od nogometa, začel pa se je vzpon zimskih športov.

'Naši' in 'vaši'

A tako kot nas šport pogosto povezuje, nas hkrati tudi ločuje. Nacionalna identiteta, ki se razširja tudi prek športa, je po eni strani "povezovalni dejavnik skupnosti, po drugi pa izključuje in se distancira od določenih ljudi ali drugih skupin, z namenom povezovanja 'izbranih'", pojasnjuje Lazar.

Smučanje – slovenska tradicija

Z vzponom zimskih športov, ki so bili 'naši', se je gradila slovenska nacionalna identiteta. Gradila se je, tako pravi Lazar, na poudarjanju, idealiziranju in privzemanju značilnosti najsevernejše, 'najčistejše', najrazvitejše, 'najlepše' regije – Gorenjske. Gorenjska narodna noša je slovenska narodna noša, gorenjska narodno-zabavna glasba je slovenska narodno-zabavna glasba, gorenjske gore so slovenske gore – kar naenkrat je bila vsa Slovenija nekakšen 'alpski biser', idealizirane lastnosti tamkajšnjih ljudi so postale lastnosti oziroma vrline Slovencev – delovni, marljivi, čisti, pošteni, skrbni, navezani na 'rodno grudo' ... in športi, ki so bili zaradi naravnih danosti značilni za Gorenjsko, so postali slovenski nacionalni športi z največjo identifikacijsko močjo. K oblikovanju identitete Slovencev je precej pripomogel tudi medijski diskurz, ki je predvsem smučanje prikazoval – in to počne še vedno – kot slovensko tradicijo, sloven-

ske identiteto pa kot smučarsko identiteto.

Prvi vidni mednarodni uspehi slovenskih profesionalnih smučarjev in smučark v 80. letih 20. stoletja so še podkrepili predstavo o tem, da je smučarija slovenska stvar. Športniki pa so posledično postali slovenski nacionalni junaki. Eden izmed takšnih je bil tudi Primož Peterka – fenomen, o katerem je prav tako pisal Lazar. A idealizacija tega smučarskega skakalca se je končala, saj se ni vedel v skladu s predstavami, ki so jo Slovenci imeli o svojem heroju. Tedaj ga je, tako pojasnjuje v svojem zaključnem delu Tea Rednak, večina vsaj začasno izbrisala iz zgodovinskega spomina, nato pa je ob osvojitvi ekipne olimpijske medalje na olimpijskih igrah v Salt Lake Cityju ponovno postal 'naš Primož'.

Trenutno so – vsaj pred začetkom smučarske sezone – veliko bolj kot zimski športniki v ospredju in zato tudi bolj aktualni odbojkarji in košarkarji. A slovenski športniki in športnice danes briljirajo v številnih kategorijah. Med najbolj znanimi in uspešnimi sta v kolesarstvu nedvomno Primož Roglič in Tadej Pogačar, v košarki Goran Dragič in Luka Dončić, v motokrosu Tim Gajser, v golfu Ana Belac, v plezanju Janja Garnbret, v hokeju Anže Kopitar, v nogometu pa Jan Oblak, poleg njih pa še številni drugi. Z največ olimpijskimi medaljami pa se poleg Leona Štuklja in Miroslava Cerarja lahko pohvalijo še Tina Maze, Iztok Čop in Luka Špiš, Peter Prevc, Rajmond Debevec, Žan Košir in Vasilij Žbogar.

Neja Jerebičnik

Košarka se vrača v Kočevje!

Košarkarski klub Kočevje je klub z zelo dolgo tradicijo na Kočevskem. Kljub vidnim uspehom skozi zgodovino in velikemu številu igralcev, ki so dosegali pomembne rezultate in si v svetu košarke zgradili kariere, pa je bila v zadnjih letih košarka zaradi različnih dejavnikov v zatonu. A smo decembra leta 2021 znova stopili skupaj in z velikim entuziazmom začeli novo obdobje. Zastavili smo novo filozofijo, se konkretno lotili grajenja kluba od temeljev, začnši s poudarkom na najmlajših, na katerih bomo zgradili prihodnost kluba. Po le pol leta treniranja so se naši varovanci preizkusili na prijateljskih tekmah in navdušili s svojo zagnanostjo, voljo in pridobljenim znanjem ter presenetili vse.

Podobno kot otroke, ki so se pridružili klubu, tudi vodstvo kluba in trenerje navdajata navdušenje in zagnanost. Aktivno sodelujemo pri izobraževanjih, ki potekajo ravno v jesenskih mesecih, in delamo na organizaciji prihodnjih dogodkov, ki smo si jih zastavili. Razvili smo sodelovanje s Košarkarsko zvezo Slovenije, šolami v našem kraju, ki so zelo odprte za projekte, ki smo

Foto: Klemen Kirašič

jih predstavili, tako da bo letošnja sezona zelo zanimiva. Trenutno potekajo predstavitve kluba po osnovnih šolah, da s športom otrokom v šolah še malo popestrimo dan.

Po novem imamo v našem klubu tudi trenerko, ki bo v primeru zadostnih prijav deklic vodila dekliško ekipo, zato upamo, da bodo tudi punce dobile zagon za ta prelepi šport in bi tako Kočevje dobilo tudi svojo ekipo deklic.

V prvo uradno sezono v ligaškem tekmovanju stopamo z ekipo dečkov do U14, treningi bodo potekali

v več starostnih skupinah, in sicer od letnika 2009 in mlajših. Poleg tekmovanja v ligi pod okriljem Košarkarske zveze Slovenije bomo organizirali tudi več dogodkov skozi leto, igrali v slovenskem Pokalu Špar in pripravili še nekaj presenečenj, ki jih še ne bomo razkrili, ampak se jih izredno veselimo. Nekaj pa lahko razkrijemo: Zabavno bo!

Gradili bomo na otrocih in jim poskušali omogočiti vse potrebno, da bodo razvijali svoj talent, čut za timsko delo, delavnost, osebnostni razvoj, in jih spodbujali, da dose-

žejo svoje cilje in rastejo kot ekipa prijateljev, ki imajo radi šport in vse povezano s tem. Dovolj je bilo posedanja za računalniki in strmenja v telefone, košarka se vrača v Kočevje z BUMOM!

Klemen Kirašič

GLEDE VPISA NA TRENINGE NAS LAHKO KONTAKTIRATE:

kosarkarskiklub.kocevje@gmail.com

Predsednik: Roman Kirn

(Tel.: 041 413 550)

www.kk-kocevje.si

MERKUR

franšizna prodajalna

kovinar
trgovina

**SALON
KOPALNIC**
in kopalniške opreme

NOVO!

Zlati maturanti GSŠ Kočevje

Tako kot vsako šolsko leto se je tudi šolsko leto 2021/2022 za dijake 4. letnika končalo s poklicno in splošno maturo. Matura je končni izpit za zaključek srednješolskega izobraževanja, hkrati pa je pomemben prelomni trenutek vsakega dijaka. Ne pomeni samo preizkusa znanja in zrelosti za nadaljnji študij, temveč tudi preizkus dijaka samega, koliko je pripravljen vložiti v svojo prihodnost.

Splošna matura je hkrati končni in nadaljevalni izpit, ki ureja prehod med gimnazijo in univerzo, s katerim maturanti izkažejo splošno usposobljenost za kateri koli univerzitetni študij. Zagotovo lahko rečemo, da je to prelomnica, tako za dijake kot tudi za profesorje, ki z njimi delijo svoje znanje skozi obdobje njihovega šolanja.

Julija so bili znani rezultati poklicne in splošne mature letošnjega spomladanskega izpitnega roka. Dijaki so na dan razglasitve rezultatov prejeli spričevalo o opravljeni splošni ali poklicni maturi. Nekateri tudi certifikate o znanju tujega jezika. Podelitev je potekala v predavalnici Gimnazije in srednje šole Kočevje s kratkim kulturnim programom. Dijaki so se tako poslovili od srednješolskih klopi ter stopili na novo pot.

Splošno maturo na Gimnaziji in srednji šoli Kočevje je v šolskem letu 2021/2022 opravljalo 33 dijakov. Skupni uspeh na splošni maturi je bil 97-odstoten, povprečno število doseženih točk pa 21,13 točke.

Tudi letos smo nadaljevali tradicijo zlatih maturantov. V knjigo zlatih maturantov so se letos vpisali kar trije dijaki. Din Dervišević je dosegel 32 točk, Eva Barbara Adamič je dosegla 31 točk, Žiga Lindič Murn pa je dosegel 30 točk. Maksimalno število točk pri splošni maturi je 34 točk. To je izjemen uspeh, v katerega je bilo vložena veliko truda, predvsem pa trdega dela vsa štiri leta izobraževanja. To dokazuje tudi dejstvo, da so vsi trije dijaki vsa štiri šolska leta zaključili z odličnim uspehom, poleg tega pa so bili zelo uspešni tudi pri izvenšolskih dejavnostih.

Imeli smo tudi nekaj dijakov, ki so dosegli 26 točk ali več. To so: Sergej Ačimović (29 točk), Jure Fotivec (28 točk), Žiga Svete (27 točk), Ela Maxine Košir (26 točk) in Tjaša Grabrijan (26 točk).

Pri poklicni maturi so najboljši uspeh dosegli dijaki programa strojni tehnik. To so: Aljaž Levstek, Kristjan Potočnik in Anže Oražem.

Dijaka Kristjan Potočnik in Žiga Vergo sta dosegla vse točke za izdelek oz. storitev in zagovor na poklicni maturi.

Vsem maturantom čestitamo in jim želimo, da odgovorno stopajo v svet odraslosti.

Tjaša Oražem

Zlati maturanti, z leve proti desni: Din Dervišević, Eva Barbara Adamič in Žiga Lindič Murn.

Foto: Bojan Štefanič

Poletne počitnice na Ljudski univerzi Kočevje

Poletne počitnice so čas, ki ga vsi šolarji z veseljem pričakujejo, saj si za nekaj časa lahko oddahnejo od šole in obveznosti. Lepo vreme in dolge dneve lahko posvetijo sprostitvi, igri, raziskovanju in druženju s prijatelji in družino.

Od 11. do 15. julija smo v počitniških aktivnostih spet uživali tudi na Ljudski univerzi Kočevje. Povpraševanje staršev in otrok po brezplačnih delavnicah, ki jih od leta 2017 organiziramo v okviru Večgeneracijskega centra Skupaj, je bilo nad vsemi pričakovanji. Zanimanje za udeležbo se je praktično začelo že v zimskih mesecih, razpoložljiva mesta pa so se s prijavi letos zapolnila v enem popoldnevu. Drugi teden v juliju se je pri nas družilo 30 otrok od 6. do 12. leta starosti. Športne in ustvarjalne aktivnosti so potekale v dopoldanskem času, in sicer od 8. do 13. ure.

Zelo pomembno se nam zdi, da z

otroki čim več časa preživimo zunaj v naravi. Dneve smo si tako zapolnili z obiskom mestnih otroških igrišč, sprehodili smo se po Sovini gozdni učni poti do Mahovnika, obiskali Kočevsko jezero in na sta-

dionu igrali nogomet. Veliko smo tudi ustvarjali in izražali likovne sposobnosti ter dali kreativnosti in domišljiji prosto pot. Pri tem nas je navdihovalo morje, izdelali smo unikatne svetilnike, morske

pogrinjke in pisan nakit.

Prijetno druženje smo na Ljudski univerzi Kočevje ponovili tudi od 22. do 26. avgusta. Pri nas je počitnice v dopoldanskem času preživljalo 30 otrok. Kar nekaj jih je prišlo prvič, zelo pa nas veseli, da se veliko otrok vedno znova vrača. Barvali smo magnete v obliki školjk, risali in izdelovali ribe iz odpadnih rolic toaletnega papirja. Za popestritev delavnic so s prostovoljnim prispevkom poskrbele tudi zunanje organizacije. Sredi tedna nas je obiskal predstavnik Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije in nam predstavil delovanje društva, zadnji dan pa smo v sodelovanju s CŠOD OE Jurček s kanuji raziskovali reko Rinžo.

Tudi letos smo pričarali nepozabne skupne trenutke in spomine na poletje, ki nas bodo napolnili z energijo za vse prihodnje izzive v novem šolskem letu.

Tanja Struna

Foto: Tanja Struna

KUBO robotika dokazano deluje

Kočevskim osnovnošolcem dobro poznana KUBO robotika pozitivno vpliva na razvoj učenja osnovnega računalniškega razmišljanja. To, kar smo do zdaj le sklepali, je uspelo dokazati Sari Nikl, študentki Pedagoške fakultete v Mariboru, v magistrskem delu z naslovom Razvijanje računalniškega razmišljanja pri pouku Spoznavanja okolja.

S pomočjo različnih raziskovalnih metod ter izvedenimi predtesti in potesti je Sara dokazala, da so učenci skozi aktivnosti razvijali in negovali osnove računalništva in napredovali v razumevanju osnovnih programerskih konceptov. KUBO robotika je dobila strokovno potrditev kot primeren in zanimiv način vpeljave zgodnjega poučevanja programiranja.

Njene učne priprave so vsebovale medpredmetne povezave na treh ravneh (tematski sklopi, globalni in izobraževalni cilji). Te je z inovativno vsebino povezala med seboj v KUBO zgodbe. Pri tem je opazila, da so medpredmetne povezave posredno pripomogle h kvalitetnejšim aktivnostim. Učenci pa so bili zaradi elementa igrifikacije uspešnejši pri utrjevanju snovi. Ob tem so na nezaveden način pridobivali osnovna programerska znanja.

"Skozi različne pristope (poigravanje, ustvarjanje, odpravljanje napak, vztrajanje, sodelovanje) so razvijali miselne procese, ki so potrebni za računalniško razmišljanje. Učenci so prepoznavali vzorce, znali razgraditi problem, tvorili in uporabljali algoritme, usvojili abstrakcijo, evalvacijo in logično razmišljanje," nam je zaupala Sara Nikl.

Foto: Sara Nikl

Med učnimi urami so bili učenci aktivni, učitelji pa so bili v vlogi usmerjevalcev. Na ta način so razvijali načela konstruktivističnega poučevanja. Sara je pri izvajanju učnih ur s KUBO robotiko ugotovila, da je sodelovanje nemalokrat povzročalo več težav kot sama naloga. "Učenci so navajeni predaje snovi in samostojnega dela, niso pa večji dela v paru ali v skupini. Posledica tega je, da sami premalo raziskujejo." Opazila je tudi, da so učenci s pomočjo izkustvenega pristopa hitreje usvojili nova znanja, saj so se učili iz lastnih napak. Zato vidi dodano vrednost predstavljenega načina poučevanja tudi v usvajanju procesa reševanja konfliktov ter izmenjave mnenj.

Njeno trditev potrjuje tudi nedavna raziskava, objavljena na portalu www.entrepreneur.com, ki je pokazala, da učenci, ki pridobivajo svoja znanja skozi proces igrifikacije, izboljšajo svoje rezultate v primerjavi s tistimi, ki se učijo na klasičen način 'ex cathedra'.

Kot bodoča učiteljica si želi spodbujati uporabo sodobnih pristopov poučevanja s pomočjo učnih pripomočkov, ki ponujajo učencem dodano vrednost. Meni, da lahko učitelji naredijo za svoje učence veliko več, kot da le poučujejo vsebino. "S pomočjo inovativnih pristopov se da razvijati tako računalniško razmišljanje kot tudi učiti snov, predpisano v učnem načrtu," je zaključila Sara.

Veseli nas, da je Sarino raziskovalno delo dokazalo, kar smo predvidevali tudi na Podjetniškem inkubatorju Kočevje. S pomočjo KUBO robotike lahko na zanimiv način učimo zgodnjega programiranja in pozitivno vplivamo na razvoj računalniškega razmišljanja pri mlajših učencih. KUBO robotika hkrati spodbuja razmišljanje in je dober motivator za učenje skozi igro, pri čemer učenci krepijo nekatere pomembne vrline, kot so sodelovanje, strpnost, reševanje problemov in kreativnost. Sara bo gostja kočevskega inkubatorja na eni od naslednjih delavnic KUBO robotike za učitelje.

Tina Južnič

PETEK, 23. 9. 2022

ŠPORTNA ULICA

ČASOVNICA

8.00 - 12.30	TEK PO ULICAH KOČEVJA, VRTEC, OSNOVNE IN SREDNJE ŠOLE
15.30 - 21.00	KOLESARSKA DIRKA URBANI XC KOČEVJE
21.00	RAZGLASITEV REZULTATOV KOLESARJEV NA VELIKEM ODRU V GAJU

OB ZAKLJUČKU DNEVA BO ZA GLASBO POSKRBEL DRILL

Začetek novega šolskega leta na OŠ Ljuba Šercerja

Po dolgih počitnicah so tako učenci kot zaposleni že nestrpno pričakovali začetek novega šolskega leta. Prvi šolski dan se je začel veselo, razigrano, a hkrati tudi malce negotovo. Prag naše šole je prvič prestopilo 19 novih učencev. Med njimi je bilo kar pet prvošolcev. Da bi bil prehod lažji, smo jim že ob začetku postopka vpisa omogočili, da nas obišejo in bolje spoznajo. Tako so si lahko ogledali naše prostore, se seznanili s programi dela, prelistali pa so lahko tudi učbenike, ki jih uporabljamo in niso v prosti prodaji.

Prvi šolski dan smo se zbrali v šolski telovadnici, kjer je z uvodnim nagovorom učence in druge goste toplo pozdravil učenec 4. razreda. S spodbudnimi besedami pa sta v novo šolsko leto učence pospremila gospa ravnateljica Barbara Poje in gospod župan, dr. Vladimir Prebilič. Kmalu zatem se je zaslišala glasba in pred gledalci se je pojavila Mojca Pokrajculja. Slovenska ljudska pravljica se je na našem prizorišču dobro končala, saj je naša Mojca kljub težavam na koncu le dobila nov lonček. Ta pa ni bil prazen – v njem so se znašli krajcarji, na katerih so bila

Foto: Anita Marinko

zapisana imena naših učencev. Po ogledu videoposnetka, s katerim smo obudili spomine na dogajanje v preteklem šolskem letu, ter po spoznavanju zaposlenih šole je vsak učenec dobil svoj krajcar. Z razredničarkami so se nato odpravili v svoje učilnice, kjer so bolje spoznali tudi svoje sošolke in sošolce.

Ustanoviteljica šole Občina Kočevje je vsem prvošolcem podarila beležke in zastavice, Zadruga zakladi Kočevske pa je vsem učen-

cem posladkala dan s kočevskimi bombicami, s sokom in hruškami, za kar se iskreno zahvaljujemo.

In kakšno leto je pred nami? Zagotovo polno izzivov. Povečuje se število učencev, tako imamo trenutno v posebnem programu 15 učencev, v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom pa kar 41 učencev. Toda to še ni dokončno število!

Zaradi prostorske stiske preurejamo prostore v nekdanji enoti Vrtca Kočevje, enoti Kekec na Reški

cesti 8. To bo zagotovo prispevalo h kvalitetnejšemu delu ter prijetnejšemu bivanju v času vzgojno-izobraževalnega dela. V sodelovanju z Zdravstvenim domom Kočevje ter Občino Kočevje nadaljujemo z delovno terapijo. Ta je trenutno omogočena 29 učencem. V logopedsko obravnavo je vključenih 12 učencev. Ker se zavedamo, kako pomembna je celostna obravnava tako v predšolskem obdobju kot tudi v osnovnošolskem obdobju, izvajajo naši strokovni delavci dodatno strokovno pomoč v Vrtcu Kočevje, Vrtcu Ribnica, Vrtcu in OŠ Prevole, OŠ Ob Rinži, OŠ Zbora odposlancev, OŠ dr. Ivana Prijatelja Sodražica ter OŠ dr. Antona Debeljaka Loški Potok. Tudi delo v Svetovalnem centru ne miruje, pripravljeni smo na novo svetovanje in izmenjavo primerov dobrih praks.

Izzivov in dela nam zagotovo ne bo zmanjkalo. V letošnjem šolskem letu bomo praznovali tudi 60 let obstoja šole. S pogledom v prihodnost si zaposleni OŠ Ljuba Šercerja želimo, da bo leto, ki je pred nami, mirno, zdravo, polno dogodivščin in lepih trenutkov.

Barbara Poje

Mi smo šola Ob Rinži – dobrodošli, prvošolci!

1. septembra so proti veliki šoli, imenovani OŠ Ob Rinži, s previdnimi koraki, a polni ponosa, radovednosti in pričakovanj ter v spremstvu staršev stopali letošnji prvošolci. V šolskem letu 2022/2023 so na osnovni šoli sprejeli 56 prvošolcev, 45 na matični šoli, 8 na podružnični šoli Livold in 3 na podružnični šoli Kočevska Reka.

Ker je vstop v 1. razred pomembna in nepozabna prelomnica za vsakega otroka – prvič prestopi šolski prag, prvič zasliši šolski zvonec in prvič zasede šolske klopi – je prvošolce pričakala prav posebna mišja dogodivščina z naslovom 1. šolski dan v mišji šoli, in sicer v izvedbi treh igrivih mišk – Lučke, Matevža in Tinkare, ki so iz POŠ Livold prihitele naravnost na matično šolo, kjer je bil sprejem tudi za učence POŠ Kočevska Reka.

Prvošolcem so na zanimiv in igriv način predstavile, da zna biti učenje v resnici čisto zares zabavno, biti prvošolec pa naravnost 'šponsko'! Brez naloge pa seveda ne gre! Da postaneš pravi šolar OŠ Ob Rinži, moraš poznati šolsko himno, katere refren so prvošolci odmevali ob ubranem petju pogumnih mišk. Takole gre:

"Mi smo mi, mi smo mi,

mi smo šola Ob Rinži, pojemo, rajamo, tu se vsak veseli!

posladkali s slastno tortico, z rumeno rutico pa pogumno odkorakali v svet učenja.

Prebiliču in ravnateljici mag. Darji Delač Felda za prijazen nagovor prvošolcem in njihovim staršem,

Foto: Tanja Klepec

In ko šolski zvonec k pouku zveni,

polne znanja so šolske klopi!"

Prvošolci so po uradnem delu spoznali svoje učiteljice, si ogledali praznično okrašeno učilnico, se

Dragi prvošolci! Naj himna še dolgo odzvanja v vaših mislih, po učilnicah in šolskih hodnikih. Rumena rutica pa naj vas varno vodi po pomembnih poteh! Posebna zahvala županu dr. Vladimirju

Andreji Mlekuž in Suzani Puš za idejno zasnovo igre, Mitji Letigu za ozvočenje ter učencem in razredničarkam 2. razreda za slavnostni špalir.

Mateja Vidrih

Za bolj pravičen in trajnosten svet – OŠ Stara Cerkev

Ker se iz dneva v dan bolj zavedamo, da so na globalni ravni potrebne korenite spremembe in da imamo učitelji poslanstvo prenašanja novosti in velik vpliv na potrebo po drugačnem dojemanju okolja in skrbi zanj, smo zavihali rokave in resno vzeli agendo UNESCO o ideji 10-letnega trajnostnega razvoja, katerega cilj bomo dosegli s korenito dopolnjeno perspektivo in zavedanjem, da nam preti katastrofa, če se vsi ne zbudimo. Generalna skupščina polaga velik up v vzgojno-izobraževalne institucije, ki so eden ključnih akterjev za doseg cilja – zdrav planet, da ne zgrmimo v prepad, ki nam ga prinaša globalno segrevanje.

Na Zavodu za šolstvo Slovenije so obljubili spremembe tudi v samih učnih načrtih in od strokovnih delavcev pričakujejo čimprejšnje vključevanje smernic v prakse. Že v naslednjem šolskem letu bo posodobljen učni načrt, ki bo v pedagogiko vključeval interaktivne oblike dela, projektno učenje in učečim se omogočiti, da živijo, kar se učijo in se učijo, kar živijo. Potrebna je družbena transformacija, da bo svet bolj trajnosten. V učne vsebine je treba vključiti vpraša-

Foto: Jasmina Arko

nja s področja trajnosti, predvsem podnebne spremembe. VITR je načrt, ki bo opolnomočil posameznike za prevzemanje odgovornosti za sedanje in prihodnje generacije ter aktivno prispeval k družbeni transformaciji. Gradniki trajno-

stnega razvoja izpostavljajo tako okoljevarstvene, socialnovarstvene, zdravstvene, družboslovne kot tudi bivanjske, varnostne in ekonomske teme, ki jih bomo učitelji lahko vključevali v svoj pouk, tako na osnovnošolski ravni kot tudi višjih

in nižjih ravneh.

V letnem delovnem načrtu ima OŠ Stara Cerkev že več let vrsto projektov, s katerimi spodbujamo in hkrati učimo učence o potrebni minimalni vsakodnevni spremembi, kot je npr. prihod v šolo peš, s kolesom, z rolerji ... S projektom Zdrava šola skrbimo za dodatno aktivnost učencev z dnevi, posvečenimi športu, gibalnim odmorom in z aktivnimi interesnimi dejavnostmi. Pridružujemo se raznim čistilnim akcijam, z Zdravstvenim domom Kočevje ozaveščamo o pomembnosti posameznikovega zdravja, med drugim zaznavamo porast pitja energetskih pijač in kajenja elektronskih cigaret, zato apeliramo tudi na vas starše, da ste pozornejši. Poudarek je tudi na razvijanju zdravega odnosa med vrstniki in zdravi presoji dojemanja informacij prek socialnih omrežij (računalniku, telefonu).

Prvi šolski dan smo učitelji za učence pripravili presenečenje. V spodnji avli so jih pričakali napihnjeni barvni baloni, ki ponazarjajo igrivost in lahkotnost. Dragi učenci, naj vam bo to šolsko leto z nami poučno in lepo!

Jasmina Arko

Juhej, postal/-a sem šolar/-ka!

Tako za otroke kot starše je prehod iz vrtca v šolo zelo pomemben mejnik v življenju. Pomeni novo izkušnjo, ki lahko na eni strani povzroči navdušenje na

mu, srčnemu prenosu pozitivnih izkušenj z učitelja na otroke in starše. Trudimo se otroke vzgajati in izobraževati v spoštljive, delovne, poštene in odgovorne osebe s

Skupaj s starši so si v dvorani KCK ogledali pravo čarovniško predstavo v izvedbi Joleta Coleta. Po predstavi je prvošolčke nagovoril ravnatelj šole Peter Pirc in jim zaželel veliko uspeha in sreče na novi poti. Ravnateljevemu pozdravu se je pridružil še župan Občine Kočevje, dr. Vladimir Prebilič.

Po uvodnem delu so otroci odšli v šolo, kjer so spoznali nove sošolke, sošolce in obe učiteljici. Ta dan so s svečano podelitvijo rumenih

rutic dobili nov, njim zelo pomemben naziv: šolar/-ka. Čas je hitro tekkel in že se je bilo treba posloviti. Z različnimi občutki in vtisi so zaključili prvo srečanje s šolo. Nasmehani in z drobnimi darilci so pričakali svoje starše in se za prvi dan poslovili od hiše učenosti. Pred njimi je še mnogo šolskih dni, mi pa jim želimo, da jim bodo ti prijetni, polni novih izzivov, izkušenj in spoznanj.

Tina Stopar

Foto: Mirjam Kosten

drugi pa negotovost in nelagodje. Pomembno je, da imajo na tem prehodu vsi pozitivne izkušnje. Ravno te so temeljne za nadaljnje pridobivanje izkušenj in zaupanja za vse prihajajoče prehode v izobraževanju. Na Osnovni šoli Zbora odposlancev se tega dobro zavedamo in stremimo k mehke-

pozitivno samopodobo.

Otroci, ki so pred kratkim še brezskrbno uživali v vrtcu ali v objemu domačega okolja, so v četrtek, 1. 9. 2022, drobnih, a odločnih korakov in nasmejanih obrazov zakorakali v svet odrasčanja in učenja. V Osnovno šolo Zbora odposlancev je letos vstopilo 67 prvošolčkov.

Sitomat

Velika izbira promocijskega tekstila

Kakovostno vezenje in tisk po vaši izbiri

Tisk na skodelice po vaših željah.

Štampiljke v različnih velikostih, oblikah in barvah.

Več informacij na 041 639 088 ali

www.sitomat.si

SITOMAT d.o.o., Breg pri Kočevju 9, 1332 Stara Cerkev

Meje mojega jezika so meje mojega sveta

Na svetu živi 7,7 milijarde ljudi, ki se sporazumevajo v 7000 jezikih. Število variira tudi zaradi različnih definicij, kaj je jezik ali le dialekt, a spreminjajo se tudi jeziki sami. Ob srečanju različnih kultur in njihovih govorcev se tvorijo nove besede, dialekti in novi jeziki. Tako lahko nastane pidžin, poenostavljena oblika jezika, ki se pojavi med govorci različnih jezikov. Iz njega lahko nastane kreolščina, zmes dveh različnih jezikov, ki zaživi kot samostojni jezik.

Približno 40 odstotkov svetovnih jezikov je ogroženih, številni imajo manj kot tisoč govorcev, saj le 6 odstotkov svetovnih jezikov govori več kot milijon ljudi. Po drugi strani pa več kot polovica prebivalstva govori le 23 jezikov. Najpogostejši jezik na svetu je angleščina, ki jo uporablja skoraj 1,5 milijarde ljudi. Če štejemo le govorce, ki jim je določen jezik prvi, je najbolj razširjen jezik mandarinska kitajščina z 900 milijoni govorcev, po drugi strani pa angleščino kot materni jezik navaja le okoli 370 milijonov ljudi. Na seznamu najbolj razširjenih jezikov jima sledita hindijščina s 600 milijoni govorcev (prvi jezik 350 milijonov ljudi) ter španščina, ki jo govori malo več kot pol milijarde ljudi. Daleč največ jezikov so našli v Papui Novi Gvineji, kar 840, sledi ji Indonezija z več kot 700 jeziki ter Nigerija s 500.

"Če bi lev lahko govoril, ga ne bi mogli razumeti"

Nemški filozof Johann Gottfried Herderje v svoji Razpravi o izvoru jezika zapisal: "Že kot žival je imel človek jezik." Zanj je jezik specifično človeška značilnost, ki nas ločuje od živali po eni strani, po drugi pa ustvarja različnost človeških kultur. Ni bil edini takšnega mnenja, a po dveh stoletjih so biološke raziskave potrdile, da imajo številne živali različne načine sporazumevanja s pripadniki svoje in tudi drugih vrst. Delfini in papige se kličejo po imenu, afriški sloni na različne načine opozarjajo preostale pred nevarnostmi, v petju ptic so raziskovalci prepoznali gramatične strukture. Prerijski psi, vrsta veveric, ki živi na travnikih severne Amerike, poznajo množico različnih klicev za opozarjanje na nevarnosti, s katerimi lahko do podrobnosti opišejo človeka, barvo njegovih oblačil, hitrost, s katero se bliža, in tudi predmete, ki jih nosi s seboj.

A so številni poskusi, da bi govorili z živalmi, propadli. Konj Pametni Hans z začetka prejšnjega stoletja naj bi razumel svojega lastnika in celo obvladal preproste matematične operacije, a se je hitro izkazalo, da gre le za sejmsko potegavščino. Gorile in šimpanzi se zaradi drugačne sestave grla ne morejo naučiti govora, učenje znakovnega sporazumevanja pa je obrodilo mešane rezultate. Alex,

afriška papiga vrste sivi žako, je znal odgovoriti na vprašanje, kakšne oblike in barve je določeni predmet, učenje opic znakovnega jezika pa ni bilo tako uspešno, saj so raziskovalci velikokrat deležni kritik, da opičjemu mahanju z rokami pripisujejo prevelik pomen.

humanističnih teorij, ki vidijo izvor jezika kot strogo človeško iznajdbo. Preteklih 40 let se je vprašanje znova oživilo z različnih zornih kotov: nekateri vidijo prve korake nastanka jezika v odnosu med materjo in otrokom, drugi vidijo izvor v posebni zasnovi nevronov v mož-

A kot so pogosti, so tudi zaman, saj zanemarjajo temeljno značilnost jezika – nenehno spreminjanje in prilagodljivost. Ta pa se v primerjavi z biološkim razvojem odvija presenetljivo hitro.

Zanimivo teorijo o našem odnosu do tehnologije (ali nasploh druž-

Babilonski stolp, Pieter Bruegel starejši • Foto: Wikimedia Commons

Avstralopitek naj ne bi imel nič kaj boljših glasilk kot opice, nekateri znanstveniki ugibajo, da so se prvi protojeziki ali drugi načini simbolne komunikacije pojavili pred dvema milijonoma let. Pojav govornega jezika povezujejo s pojavom modernega človeka pred približno 100.000 leti. Vprašanje, kdaj so naši predniki prvič spregovorili, je bila priljubljena tema filozofov in jezikoslovcev, a ne pretirano plodna. Pariško jezikoslovno društvo je leta 1866 svojim članom celo prepovedalo objavljati njihove špekulacije o izvoru jezika, saj v ničemer niso bile empirično podkrepljene. Debatu je znova spodbudila izdaja knjige O nastanku vrst, v kateri Charles Darwin špekulira, da je jezik nastal kot oponašanje zvokov narave. Takšna evolucijska teorija je hitro nalezla na kritike, predvsem s strani

ganih, nekateri pa ga povezujejo s človekovo uporabo orodja, ki je posledično razvilo njegovo glasbeno sposobnost oponašanja zvokov.

Besede štejejo

»Mladi ne znajo več jezika!« Nad mladino se je pritoževal že rimski zgodovinar Tacit in očitki o mladostni uporabi jezika so le eni od številnih ugovorov, ki so ga deležni mladi od svojih starešin. Nad drugačno rabo angleščine se je jezil Jonathan Swift in se v pismu prijatelju pritoževal nad pravkar izdano prvo knjigo Edwar- da Gibbona Zgodovina zatona in padca Rimskega imperija, češ da je polna izmaličenih besed in okrajšav. Internet in telefoni so pokvarili jezik, mladi ne znajo več spoštljivo komunicirati in številni podobni očitki naj bi opozarjali na čedalje nižjo raven komuniciranja.

benih sprememb) humorno opiše angleški pisatelj Douglas Adams, in sicer: vse, kar obstaja na svetu ob tvojem rojstvu, je normalno in običajno in le del naravnega reda stvari; vse, kar je izumljeno med tvojim 15. in 35. letom, je vznemirljivo in revolucionarno; vse, kar je izumljeno po tvojem 35. letu, nasprotuje naravnemu redu stvari. A je pri Adamsovih šalah več kot zrno resnice. Kot opozarja David Shariatmadari v knjigi Ne verjemi niti besede, avtoritete, ki postavljajo pravila jezika – univerze, časopisi, mediji in širša literarna skupnost – upravljajo ljudje, ki so v srednjih letih in starejši. Govorijo s pozicije avtoritete, zato je vsaka večja sprememba smatrana kot deviacija, njihovi očitki pa ne kažejo nujno na slabšo rabo jezika, ampak na njihove stilistične preference.

Žarko Nanjara

SAMSKI BLOK: roman o iskanju sebe v skupnosti in skupnosti v sebi

Na začetku poletja 2022 je pri Cankarjevi založbi izšel roman *Samski blok* pisateljice in vizualne umetnice Lele B. Njatin, univ. diplomirane filozofinje in lit. komparativistke, ki je v zadnjem desetletju znatno zaznamovala umetnostno dogajanje na Kočevskem.

Če se v tem časovnem obdobju niste udeležili katere od njenih razstav oz. instalacij v Likovnem salonu, Pokrajinskem muzeju Kočevje, v prostorih nekdanje trgovine Non-Stop, v Miklovi hiši ali na sprehodu mimo Samskega bloka pri kipu *deklice s piščalko* opazili njene pravlјice, ki je bila tam na voljo za branje le omejeno časovno obdobje, je vaš pogled zagotovo pritegnila z rdečo barvo v tipografiji znamenitega napisa iz Šeškovega doma izpisana beseda SMISEL. Leta 2014 je bila najprej izobešena na enem od oken Samskega bloka, pozneje pa je SMISEL visel tudi nad cesto med trgom pred blokom in Mestno kavarno. Med pandemijo je dobil svoj stalni prostor na ometu Športne dvorane. Lela je že kot deklica, stanujoča v Samskem bloku v Kočevju, rada pisala in risala po vsem, kar je našla, in nekoč celo poslikala celotno steno hodnika v bloku.

Ste se vprašali, zakaj SMISEL? Kaj to pomeni? Kaj je pravzaprav smisel? Kot zapiše avtorica v knjigi *Samski blok*, je SMISEL odgovor, na katerega si je treba vsakič znova zastaviti vprašanje. Lelina umetniška dela se preprostu človeku pogosto zdijo zapletena in težko razumljiva. A ravno to je tisto, česar si umetnica od nas želi. Da mislimo in razmišljamo, da izprašujemo in posredno ali neposredno vzpostavljamo dialog z njo in drug z drugim. S tem rojevamo potrebo po smislu v skupnosti in skupnost vzpostavljamo.

Lela je v Samskem bloku bivala od rojstva do odhoda na fakulteto. Nato so jo življenjske poti vodile po svetu, vendar se je v Kočevje redno vračala. Mamina smrt je v njej pustila globoko praznino, v Kočevju pa prazno garsonjero, ki jo je umetnica spremenila v atelje. V njem se je počasi soočala z mamino izgubo, se spominjala otroštva v Kočevju, razmišljala o Kočevju, o skupnosti ter načinih, ki bi lahko to skupnost oblikovali. Zgodba, zapisana v knjigi *Samski blok*, je tako v veliki meri avtobiografska, okrepljena z resničnimi podatki iz zgodovine Kočevja, le da se elementi, ki niso povzeti dobesedno in v strogem kronološkem redu, spreminjajo v skladu s tokom fabule.

Danes se zdi Samski blok večini

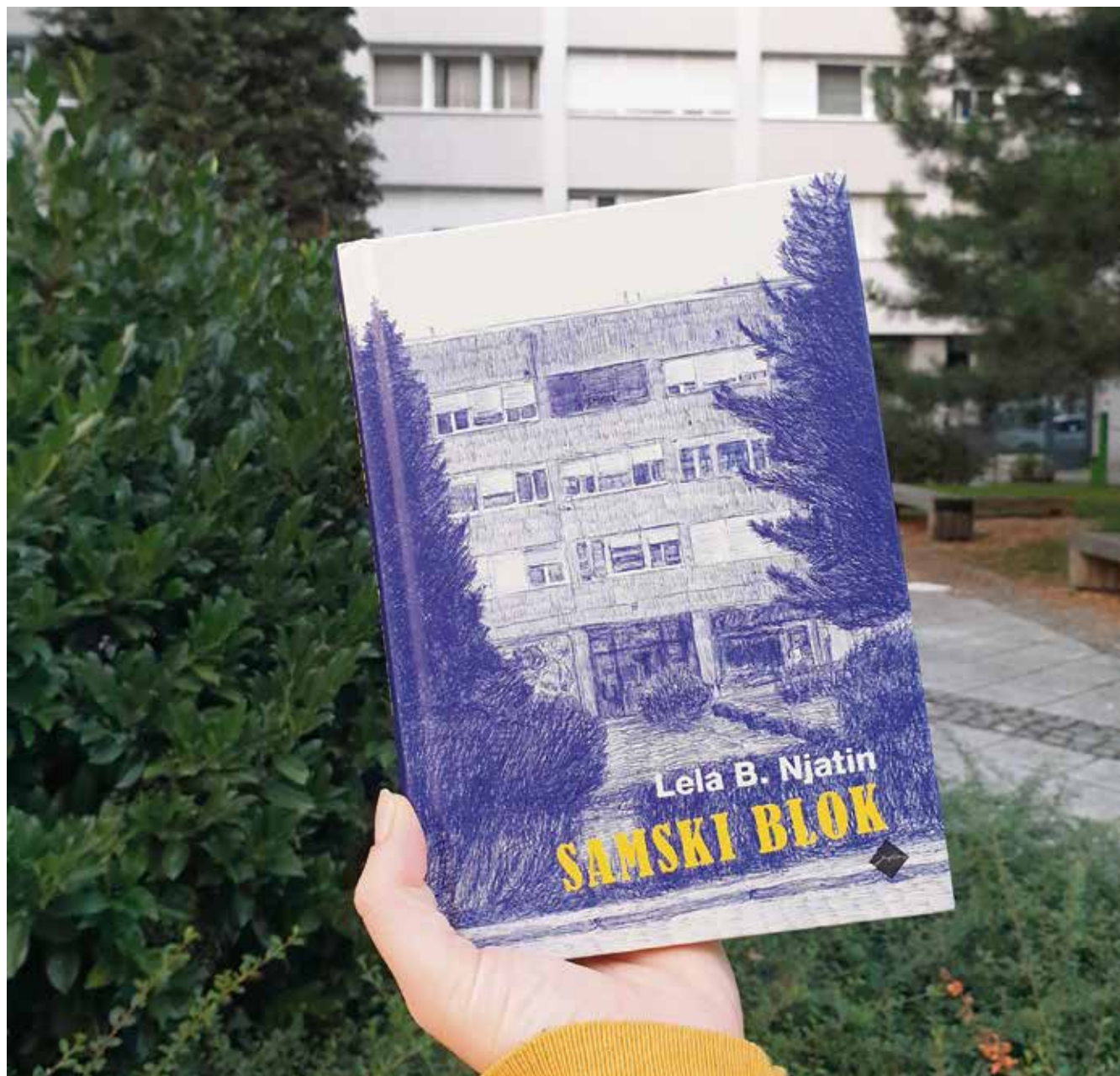

Foto: Pia Marincelj Bregar

prebivalcem, sploh tistim, ki ga nismo imeli možnosti spremljati v njegovih zgodnjih letih, ne preveč privlačna ali zanimiva arhitektura, a z avtoričinim opisom njegove zlate dobe dobi novo vrednost tudi v očeh mlajših. V knjigi spremljamo stavbo vse od izgradnje v letu 1957, priselitve Leline mame Angele v Kočevje, prek Lelinega rojstva in postavitve *deklice s piščalko* istega leta, pa do današnjih dni, ko Lela razmišlja in ustvarja v svojem ateljeju.

Kdo so bili prebivalci, ki so naselili blok? Ali so bili res vsi samski, da se je bloka prijelo takšno ime? Pripoved nas potegne v čas Lelinega otroštva, ko so se stanovalci družili med sabo, se sončili na terasi, ko so se otroci na stopnišču igrali prisvajanje stopnic in je Lela v *deklici s piščalko* našla posebno prijateljico. Prek avtoričinih spominov se dotaknemo tudi drugih

utrinkov iz preteklosti Kočevja: dnevnih rutin meščanskih družin, zastrtih izložb trgovin v poletnem času, skladišča cigaret za Standard Konfekcijo, kosil v hotelu Pugled in obiskov Kina Jadran. Današnje navade Kočevcev Lela spoznava iz pogovorov s prijateljskima Tone in Alešem ter stalnim krogom jutranjega kavarniškega omizja.

Roman je tudi opis nastanka umetniškega dela: prek zgodbe, preprejene s samorefleksijo, spremljamo ustvarjalni proces, ki se ni začel odvijati z vzpostavitvijo ateljeja in Lelino zavestno odločitvijo za posamezen projekt, ampak že mnogo prej, v njenem zgodnjem otroštvu (od podob in krajev, ki so pritegnili njeno pozornost, do stika s filmi, knjigami, baletom in drugimi vrstami umetnosti, predvsem pa mitičnega kraja medčloveškega izročila, ki mu Lela pravi 'materino naročje').

Sledimo prehajanju resničnosti v umetnost: od rojstva navdiha do zrele umetnosti. Avtorica v romanu svoje (s Kočevjem povezane) umetniške inštalacije, ki so plod njenega desetletnega delovanja, med seboj poveže in zaokroži v celoto.

V prepletu spominov, fikcije, esejistčnih razmislekov in dokumentarnih podatkov se pred našimi očmi odvije roman, ki je veliko več kot zgodba o Samskem bloku. Je prikaz 'nevidnega' ozadja Lelinega življenja, ki je bilo v delčkih skupno z drugimi, v večji meri pa precej samotno. Je zgodba o Leli in njeni mami Angeli. Je zgodba o Kočevju in njegovih ljudeh, predvsem pa razmislek o smislu bivanja in povezavi med našo osebno in kolektivno identiteto.

Več o pisateljici si lahko pogledate na <http://lelabnjatin.si>.

Pia Marincelj Bregar

Na obisku avstrijske Koroške

Slušatelji krožka nemškega jezika na univerzi za tretje življenjsko obdobje v Kočevju smo skupaj z našo učiteljico Dragico Gornik na lepo sončno jutro sedli na avtobus in se odpeljali proti avstrijski Koroški. Na prvem postanku v Trziču pa nas je dosegla pretresljiva novica, da se je v Kočevju zgodila huda nesreča. Telefoni so zvonili kot po tekočem traku, vsaka naslednja vest je bila bolj grozljiva. Vzdušje je bilo moreče, saj je vsak od nas imel ali vsaj poznal koga, ki je delal na Melaminu. Pretreseni smo nadaljevali pot.

Naša naslednja postaja je bil ogled ostankov taborišča iz druge svetovne vojne na Ljubelju. Že sam sprehod skozi kraj je dal slutiti tragične zgodbe jetnikov, ki so gradili ljubeljski predor in prenekateri pri tem izgubili življenje. Ker nas informacije o morebitnih žrtvah nesreče še niso dosegle, nam je nekako uspelo misli preusmeriti na nadaljevanje potovanja. Vojvodski prestol je bil naš naslednji cilj. Na njem so naši predniki stoletja podeljevali oblast svojim knezom in vojvodam.

Seveda si avstrijske Koroške ne moreš predstavljati brez Vrbskega jezera. Najprej smo si ga ogledali iz ptičje perspektive. Povzpeli smo se na Pyramidenkogel, razgledni stolp, ki stoji na 851 metrov visoki Jedvovci. S 100 metri višine je najvišji razgledni stolp iz lesa na svetu. Pogled z njegove terase na Vrbsko jezero je dih jemajoč. Težko se je upreti želji po ogledu še katerega od biserov ob njem.

Odločili smo se za Otok ob Vrbskem jezeru. To je v resnici polotok, na katerem je župnijska cerkev sv. Primoža in Felicijana. Danes je cerkev veliko romarsko

Foto: Marija Zupančič

središče, zaradi svoje idilične lege ob obali Vrbskega jezera pa tudi ena od najbolj priljubljenih cerkva na Koroškem, zlasti za sklepanje porok. V njeni neposredni bližini stoji manjša cerkev Rožnega venca, ki je obdana z idiličnim pokopališčem z zanimivimi nagrobnimi spomeniki.

Obisk Vrbskega jezera ni popoln, če ne obiščeš mondenega mesta Vrba, v katero se v vseh letnih časih zgrinjajo petičneži s celega

sveta. Seveda so cene za naše žepe previsoke, zato smo si zgolj od zunaj ogledali znameniti grad Velden, v katerem je danes hotel s petimi zvezdicami. Kot zanimivost; v njem je imel svoj apartma Gunter Sachs, nekdanji mož Brigitte Bardot. Apartma je še danes opremljen v stilu, kot si ga je zamislil on, za njegov najem pa je treba globoko seči v žep. Mi smo segli v žep samo toliko, da smo si privoščili kozarec piva ali kepico sladoleda,

po zasoljeni ceni, seveda.

Bil je dan, poln zanimivih vtisov, ki smo jih popestrili z opisi v nemščini, kot se za slušatelje nemškega jezika spodobi. Dan, ki je obljubljal lepa doživetja in jih tudi izpolnil. Ob vračanju proti domu pa je z vsakim kilometrom bližje legala na duše težka senca, ki je na nas legla z vso težo, ko smo se vrnili v domači kraj, nad katerim je še grozeče lebdel črn oblak.

Breda Lovšin

Zahvala PGD Dolga vas – Kočevje

Kaj je tisto, kar nas zaznamuje in v čem se razlikujemo od drugih? Nenavadno je začeti zahvalo z vprašanjem.

Vizija in želje so nas vodili, da smo se spoprijeli z izzivom in v letu 2020 začeli zbirati dokumentacijo za rekonstrukcijo gasilskega doma. Naš cilj je bil, da zagotovimo prostor za vozila, prostor za vaje in večnamenski prostor za vaščane. Pravijo, da kjer je volja, je tudi pot. In tako smo začeli. Prehodili smo veliko kilometrov, večkrat pretekli maraton in zdaj se bližamo ciljni ravnini. Na vse doseženo smo zelo ponosni.

Nedvomno imamo močno operativno enoto, ki je jedro društva.

Člani in članice smo pripravljeni delati, in to prostovoljno. In to smo znova dokazali. V tem trenutku je najpomembnejše to, na kar smo lahko vsi ponosni: da smo večgeneracijsko, povezano društvo in skupaj delamo za dosego cilja, da si ustvarimo dobre pogoje za preventivno delo, da gasilske veščine in znanja prenašamo na mladino, da še naprej zagotavljamo osnovne naloge gašenja in reševanja v primeru požarov in drugih nesrečah. V povprečju letno opravimo več kot 3400 ur dela. Med gradnjo smo opravili več kot 6.750 ur prostovoljnega dela za gradnjo. Pri delu so nam pomagali tudi vaščani, prijatelji in podjetnik, ki so prepoznali

naš trud in nam pomagali tako, da so opravili storitve, kot so dela pri izkopu za temelje, pospravljanju, odvozu materiala, dovozu materiala za izvajanje nemotenega dela pri gradnji, polaganje železne konstrukcije, prevoz peska, krojenje ostrešja, barvanje letev, pokrivanje strehe, polaganje elektroinstalacije, vodovodne napeljave, izvajanje logističnih del, zagotavljanje strojev za izvajanje del ...).

S svojimi prispevki ste nam pomagali uresničiti naše dolgotrajne sanje in hvala vsem, ki ste dodali svoj prispevek v tej zgodbi. Posebna zahvala pa velja Občini Kočevje, ki nam je prisluhnila in podprla naše izzive. Danes praznu-

jemo 110. obletnico društva in ta dogodek bo zapisan v zgodovino našega društva z veliko začetnico. Slovesnost bomo začeli z gasilsko parado, odprli vrata novega gasilskega doma in prevzeli novo gasilsko vozilo GVV-1.

Pot do uspeha ni avtocesta, je razgibana pot z marsikatero oviro, po kateri stopajo le najpogumnejši in vztrajni. Vrednote, kot so tradicija, solidarnost, predanost, lojalnost, vztrajnost, požrtvovalnost, naj bodo vodilo tudi v prihodnje.

Še enkrat hvala za vse. Vrata gasilskega doma so vam vedno odprta. Z gasilskim pozdravom: na pomoč!
Romana Marinč, l. r., predsednica PGD Dolga vas – Kočevje

Pranger Predgrad 2022

Prangerjada je tradicionalna kulturno-etnografska prireditev, ki se vsako leto odvija v Predgradu. Obiskovalce popelje v živahno srednjeveško dogajanje in poteka že od leta 2007. Imenuje se po sramotilnem stebru, ki so ga včasih uporabljali za kaznovanje lažjih prekrškov (tatvine, prešuštvo, krivolov in preostale, ki so se pregrešili zoper pravice poljanskega gospostva), saj so s tem prestopnike javno izpostavili. V Predgradu so ga postavili na začetku 13. stoletja, Predgrad pa je danes eno od 14

mest v Sloveniji, kjer je sramotilni steber še ohranjen. Prireditev, ki se vsako leto odvija v Predgradu, spremlja različno dogajanje: ogled neznane spahe, otroške delavnice, nastopi tujih in domačih folklornih skupin in druženje ob glasbi. Pri organizaciji sodelujejo Kulturno športno društvo Predgrad, Zavod Kočevsko in PGD Predgrad. Zahvala gre Občini Kočevje, da so nam priskrbeli varno in brezskrbno vožnjo s TOYOTA GO, na dan dogodka. Vsa zahvala

Otroška folklorna skupina Polančki • Foto: KŠD Predgrad

in pomoč gre tudi članom KŠD Predgrad in članom PGD Predgrad, prostovoljcem Gasilske zveze Kočevje ter drugim krajanom, ki so nam kakor koli pomagali pri

izvedbi prireditve, da je ta potekala v lepem vzdušju. Prireditev želimo ohraniti v prihodnje. **Jožica Matkovič**

Naše zdravstvo

Naše zdravstvo je v zadnjih desetletjih doseglo izjemne uspehe na vseh področjih. V zadnjem obdobju je silno obremenjeno zaradi pandemije pa tudi zaradi neodgovornega ravnanja velikega deleža ljudi, kar se odraža v porastu nesreč v prometu in gorah ter v porastu zasvojenosti s kajenjem, alkoholom in drogami. V takih razmerah je nova oblast sicer napovedala skrb za javno zdravstvo, vendar se ob tem že kažejo različni interesi v zdravstvu in zavarovalnicah, ki jim to

ne ustreza zaradi njihovih osebnih interesov. Ob tem je umestno opozorilo, da je za primarno in osnovno zdravstvo v zdravstvenih domovih treba zaposliti zdravnike takoj po diplomi in brez nepotrebnih omejitev, saj so zato izšolani teoretično in praktično na vajah v bolnišnicah. Še posebej sporna pa je zahteva, da je za delo v osnovnem zdravstvu pogoj tudi znanje slovenskega jezika. Vsi narodi iz nekdanje skupne države se med se-

boj dobro sporazumevajo na vseh področjih, kar dokazujejo pogosto tudi z uspešnim napredovanjem. Celo lažje se z nami sporazumevajo, kot se med seboj staroselci s svojimi narečji, saj še vedno velja stari rek, da ima pri nas vsaka vas svoj glas. Strokovni izrazi v zdravstvu so tako ali tako namenjeni sporazumevanju med zdravniki in drugim medicinskim osebjem, ne pa bolnikom. Vsak bolnik zna in zmore potožiti zdravniku, kaj ga muči.

Poleg tega imajo zdravniki in zdravstveni delavci vpogled v podatke pacienta o analizah krvi, tekočinah, pritisku ... Vsem zdravnikom in drugemu zdravstvenemu osebju, ki se zaposli v našem zdravstvu, smo lahko zelo hvaležni, da se želijo ustaliti z družinami pri nas. Zato se javno zahvaljujemo vsem zdravnikom in zdravstvenim delavcem v Zdravstvenem domu Kočevje. Želimo jim še naprej tako uspešno delo in prijetno bivanje. **Janez Černač, Stara Cerkev**

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA OBČIN KOČEVJE, KOSTEL IN OSILNICA - INŠPEKTORAT IN REDARSTVO

PREVIDNO NA CESTI!

Prišel je september in z njim tudi povečano število otrok na cesti, ki se vračajo v šole in vrtce. Prav tako je zaradi vrnitve otrok v okolici šol in vrtcev promet bolj zgoščen na začetku in ob koncu pouka, kar za voznike pomeni tudi večjo nestrpnost za volanom. Tu pa je tudi jesensko vreme, ki prinaša več dežja in megle, s tem pa slabše razmere na cestiščih. V prvih septembrskih dneh bo medobčinsko redarstvo tako izvajalo poostreni nadzori predvsem v okolici šol in šolskih poti, s čimer želimo poskrbeti, da bi se naši najmlajši, pa tudi njihovi starši počutili kar se da varno. Bodimo pozorni med vožnjo in upoštevajmo prednost pešcev in kolesarjev. Poleg večje previdnosti je treba prilagoditi tudi hitrost, saj mokro cestišče, ki ga prinaša spremenljivo jesensko vreme, pomeni tudi daljšo zavorno pot, pogosto pa ga spremlja še megla in s tem slabša vidljivost. Na varnost pa je ob tem treba opomniti tudi otroke. Šolarji naj tako v šolo hodijo po varnih šolskih poteh. Hodijo naj po pločniku, cesto pa prečkajo na prehodu za pešce. Rutka in kresnička lahko pripomoreta k boljši vidnosti. Pred vožnjo z avtomobilom naj se pripnejo, pri vožnji s kolesom pa naj nosijo zaščitno čelado. Starši smo tisti, ki moramo otroke naučiti varne in postopno samostojne udeležbe v prometu in osnovnih prometnih pravil, prav tako pa jih moramo opozoriti na morebitne nevarnosti, ki jih lahko čakajo na šolski poti. Na celotnem območju občine Kočevje imamo več gradbišč, kar lahko ob nekoliko povečanem številu avtomobilov privede do manjših zastojev ob najbolj udarnih urah, zato je pomembno, da se na pot odpravimo pravočasno in med vožnjo upoštevamo prometno signalizacijo. S tem bomo zmanjšali nestrpnost med vožnjo in občutno vplivali na varnost vseh udeležencev v prometu. Na varnost vpliva vsak od nas, zato se moramo kot udeleženci v prometu obnašati pazljivo in odgovorno.

Janko Kalinič, vodja Skupne občinske uprave

PRAVILA ZA IZRABO PROSTORA V ČASOPISU KOČEVSKA V PREDVOLILNI KAMPANJI

1. Časopis Kočevska bo na svojih straneh omogočil vsem organizatorjem volilne kampanje enake pogoje za objavljanje volilnih propagandnih sporočil.
2. Za propagandna sporočila organizatorjev volilne kampanje je mogoče v časopisu Kočevska **zakupiti prostor kot oglas**, ki bo kot tak tudi označen z obvezno navedbo naročnika.
3. Prostor za tovrstna sporočila je mogoče kupiti **v oktobrski številki, ki izide pred volitvami**.
4. En naročnik (bodisi stranka, lista ali posamezni kandidat), ki bo kandidiral na volitvah, lahko v številki pred volitvami objavi en oglas, velikost oglasa je lahko **največ ½ strani**.
5. Oglas mora biti oblikovan skladno s tehničnimi zahtevami in zakupljenimi dimenzijami.
6. Oglasi morajo biti oddani najpozneje do **7. oktobra** na naslov **info@kocevski.si**.
7. Na podlagi 50. člena Zakona o medijih je za resničnost in točnost navedb oz. podatkov v oglasu odgovoren naročnik, za skladnost oglasa z zakonom in programsko zasnovo medija pa njegov izdajatelj. Naročena volilno-propagandna sporočila bomo objavljali v skladu s cenikom, ki velja med volilno kampanjo.

Zaposlitveni center Zarja 2

Zaposlitveni center Zarja 2 je družbeno odgovorna organizacija, ki zaposluje osebe, ki zaradi invalidnosti dosegajo od 30 do 70 % pričakovanih delovnih rezultatov in jim je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje izdal odločbo, da so zaposljivi le na zaščitene delovnih mestih. "Pri nas so vključene invalidne osebe, ki imajo predvsem težave v duševnem zdravju, osebe z motnjo v duševnem razvoju in osebe po pridobljeni poškodbi glave," o zaposlenih pove direktor Jani Jernejšek. "Z vsako invalidno osebo opravimo individualni svetovni razgovor in znotraj naših dejavnosti zanj poskušamo poiskati primerno delo."

Zaposlitveni center Zarja 2 ima v Ljubljani in bližnji okolici več poslovnih enot, kjer opravljajo predvsem enostavna ročna dela, kot so lažja sestavljalna, proizvodna dela, specializirani pa so tudi za urejanje okolice in vrtnarske storitve. V vsakem zaposlitvenem centru so zaposleni tudi mentorji in strokovni delavec, ki skrbno vodijo in usmerjajo invalidne osebe na zaščitene delovnih mestih in jim

svetujejo pri težavah, ki se pojavijo pri opravljanju dela kot tudi v vsakdanjem življenju. "Zaradi našega poslanstva prihodnost naših zaposlenih invalidnih oseb na zaščitene delovnih mestih ni več tako negotova," razloži Jernejšek.

Podjetje je svojo pot začelo z dvema strokovnima (so)delavcema in petimi zaposlenimi invalidnimi osebami, po desetih letih pa delo nadaljuje 20 strokovnih (so)delavcev in 35 invalidnih oseb na zaščitene delovnih mestih.

Marca letos so z veliko podporo lokalnega okolja odprli poslovno enoto tudi v Kočevju, k čemur je prispevalo tudi dolgoletno sodelovanje z REHA-svetovalkami iz Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje, ki so opomnile, da je na Kočevskem več brezposelnih invalidnih oseb

Foto: Arhiv ZC Zarja 2

na zaščitene delovnih mestih, ki nimajo veliko možnosti za zaposlitev. Nova enota je nastala v tesnem sodelovanju z ZRSZ, kočevsko enoto Centra za socialno delo in izvajalci Zaposlitvene rehabilitacije, pomoč pri najemu prostorov

pa je ponudil Podjetniški inkubator Kočevje.

Letos Zaposlitveni center Zarja 2 praznuje 10. obletnico. Ob tej priložnosti so v samozaložbi izdali slikanico Vrtnar Janček in Zarjančki, ki je v celoti plod dela zaposlenih. Vrtnar Janček s svojim znanjem prepozna kreposti invalidnih oseb, ki jih v pričujoči pravljici simbolično nadomestijo gozdne živali, jih motivira in spodbuja pri delu. Avtor pravljice je Roman Treven, mentor, ki je inspiracijo za zgodbo dobil na delovnem mestu, ilustriral pa jo je Matej Gaspari, zaposleni na zaščitnem delovnem mestu, ki je s svojo vztrajnostjo in kreativnostjo ter s pomočjo strokovne delavke Barbare Carli ustvaril tople ilustracije.

"Okolica in Kočevci nam priskuhnejo, priskočijo na pomoč, da se lažje razvijamo in napredujemo," o izkušnji v novem kraju pove Jernejšek. "Gotovo je podpora okolja in vključenost vanj prednost manjšega kraja, so pa tudi Kočevci odprti ljudje širokih src s poslušom za drugačnost."

Barbara Carli

SEAT

Prepušči se ji.

Pred vami so nova doživetja.

Za začetek **obiščite Joras center** in spoznajte vsestransko zmogljivost nove SEAT Arone, ki vam poleg navdihujočega dizajna in najsodobnejše tehnologije prinaša tudi prihranek **do 1.800 €¹** in kasko **za 1 €/mesec²**.

Nova **SEAT Arona**

Povprečna poraba goriva 6,2 – 5,3 l/100 km, povprečne emisije CO₂ 140 – 103 g/km. Emisijska stopnja: EURO 6 DG. Emisije NOx: 0,0431 – 0,0218 g/km. Emisije trdih delcev: 0,00030 – 0,00014 g/km. Število delcev: 0,00114 x 10¹¹ – 0,00003 x 10¹¹. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. ^{1/2}Več na www.seat.si in www.porscheleasing.si.

JORAS CENTER d.o.o., Ob železnici 7, 1310 Ribnica, T: 01 836 90 40

joras-center.si

Zdrobovi slivovi cmoki

RECEPT

Sestavine

- 1 l vode
- 2 žlički soli
- 1 žlička sladkorja
- 1 dl olja
- 400 g pšeničnega zdroba
- 300 g moke
- 2 jajci
- 25 sliv
- krušne mrvice
- sladkor
- cimet po okusu

Krop posolimo, dodamo zdrob, olje in žličko sladkorja. Kuhamo nekaj minut in ohladimo. V ohlajen zdrob dodamo jajci in moko. Vse skupaj povežemo v homogeno testo. Oblikujemo cmoke, v sredino pa jim damo slivo ter po želji sladkor in cimet. Cmoke kuhamo v slani vodi približno 15 minut. V ponvi segrejemo malo olja ali masla ter dodamo krušne mrvice. Na popražene mrvice dodamo kuhane cmoke.

Recept je pripravila Bojana Klepac

ZBIRANJE NEVARNIH ODPADKOV Z MOBILNO ZBIRALNICO

Odpadna jedilna in motorna olja ter maščobe, barve, lake, čistila, razredčila, škropiva, pesticide, ostanke kozmetike, prehranskih dopolnil in druge nevarne odpadke boste lahko oddali v mobilno zbiralnico po razporedu:

ZBIRNI CENTER MOZELJ

1. Odprt vsak delovnik med 7. in 19. uro (v zimskem času med 7. in 17. uro)* in vsako soboto med 9. in 13. uro.

2. Gospodinjiski uporabniki lahko oddate vse komunalne odpadke brez dodatnega plačila.

3. Za lažjo in hitrejšo oddajo odpadkov priporočamo, da jih že doma pripravite ločeno po vrsti.

* delovni čas se spremeni ob premiku ure

EKOLOŠKI OTOKI

PAPIR STEKLENA EMBALAŽA

- odlagamo prazno embalažo

- s steklenic in kozarcev odstranimo pokrovčke in zamaške

- ne odlagamo vrečkah

Embalaže ne odlagamo na ekološke otoke.

Odložimo jo lahko doma v zabojnik z rumenim pokrovom ali v Zbirnem centru Mozelj.

- ne odlagamo v vrečkah

- škatle stisnemo, razrežemo ali raztrgamo

Kotiček Komunalne Kočevje

KRAJ	ČETRTEK, 22.9.	PETEK, 23.9.	SOBOTA, 24.9.	LOKACIJA
BANJA LOKA		9:15 – 10:15		pri ekološkem otoku
BREG			9:00 - 9:15	pri ekološkem otoku (trafo.)
BREZOVICA	11:30 - 11:45			pri tabli Brezovica, v križišču
CVIŠLERJ (SPODNJI)	8:00 - 8:15			na avtobusnem postajališču
CVIŠLERJ (ZGORNJI)	8:30 - 8:45			pri ekološkem otoku
ČRNI POTOK		13:00 - 13:15		pri kapelici
DOLGA VAS		13:30 - 13:45		pri Gasilskem domu
FARA		8:00 - 9:00		pri ekološkem otoku
GORENJE			13:45 - 14:00	pri ekološkem otoku pri kapelici
KLINJA VAS			13:15 - 13:30	pri Gasilskem domu
KNEŽJA LIPA	12:45 - 13:00			pri ekološkem otoku
KOČEVJE	14:15 - 16:00			pri Športni dvorani
KOČEVJE		14:00 - 15:30		na parkirišču pri TUŠ-u
KOČEVJE			10:00 - 12:00	na parkirišču v Kidričevi ulici
KOČEVSKA REKA		11:30 - 12:15		pri Kulturnem domu
KOPRIVNIK	9:30 - 10:00			pri ekološkem otoku
LIVOLD	13:45 - 14:00			za trgovino
LOŽINE		15:45 - 16:00		na parkirišču pri Tušku
MAČKOVEC	9:00 - 9:15			v križišču na začetku vasi
MAHOVNIK			9:30 - 9:45	pri Gasilskem domu
MILAKA PRI KOČEVJU			14:15 - 14:30	pri ekološkem otoku pri HŠ 2
MORAVA		10:30 - 10:45		pri ekološkem otoku
MOZELJ	13:15 - 13:30			pri ekološkem otoku
KOBLARJI			8:00 - 8:15	pri ekološkem otoku pri barju
NEMŠKA LOKA	11:00 - 11:15			pri ekološkem otoku
NOVI LAZI		11:00 - 11:15		pri ekološkem otoku
PREDGRAD	12:00 - 12:15			pri Kulturnem domu
SLOVENSKA VAS			8:30 - 8:45	pri ekološkem otoku
STARA CERKEV			14:45 - 15:30	na parkirišču ob pokopališču
ŠALKA VAS			12:15 - 12:30	pri Gasilskem domu
ŠTALCERJI		12:30 - 12:45		pri trgovini
ŽELUNE			12:45 - 13:00	pri vaškem domu

Se pogosto zgodi, da zamudite odvoz vaših odpadkov? Naročite se lahko na brezplačno storitev SMS obveščanja o odvzu vaših odpadkov. Obiščite spletno stran <https://odpadki.komunala-kocevje.si>. V kolikor potrebujete pomoč, smo dosegljivi vsak delovnik med 7. in 15. uro na telefonski številki 01/895 03 40. Na tej spletni strani lahko preverite lokacije ekoloških otokov, oljnih zbiralnikov, zbiralnikov odpadne elektro opreme in koškov za pasje iztrebke. Za pomoč pri ločevanju odpadkov pa uporabite Klasifikacijo odpadkov.

NAROČNIK OGLASNEGA SPOROČILA: KOMUNALA KOČEVJE

"Beseda ni konj"

Pregovor Kar se Janezek nauči, to Janezek zna najdemo že pri Janezu Svetokriškem, pridigarju in piscu s konca 17. stoletja, in sicer v obliki z Anžetom: "Sakaj kar Anshik se navuzhj letu Anshe fna."

Pregovori so zaklad človeške modrosti, Arabci so jih imenovali 'cvet jezika', Italijani 'narodna šola', Španci 'dušno zdravilo', romantični filozofi so v njih videli ogledalo narodovega mišljenja, bolj jasno kot dolge pripovedi. Rekla, reke in pregovore etnologi in jezikoslovci velikokrat uvrščajo med poglavja o ljudskem jeziku, vedi o pregovorih pa pravimo paremiologija. Pregovore so s klinopisom na glinaste ploščice zapisovali že Akadci pred več kot 4000 leti.

Pregovori iz Svetega pisma so verjetno nastali v 6. stoletju pr. n. št., njihovi motivi pa verjetno izvirajo še iz časov Egipta in Mezopotamije. Prva zbirka pregovorov v angleščini je izšla v 11. stoletju, francoska v 13. stoletju. Med najbolj znane zbirke pregovorov spada Adagia, ki jo je sestavil Erazem Rotterdamski, kjer je zbral modrosti Grkov in Rimljanov.

Poleg poimenovanja pregovor so se v slovenskem jeziku pojavljala še recila, izreki in pametnice. Alasia da Sommaripa, italijanski zgodovinar, ki se je v Devinu, naselju pri Trstu, srečal s slovenskim jezikom, je v svojem slovarčku italijanski proverbi prevajal s pripuvist in prigliha. Prigliha je nemška izposojenka, ki je označevala parabelo, in je skoraj izrinila slovensko besedo prilika. Raba besede pregovor se je ustalila z Valentinom Vodnikom.

Prvo samostojno zbirko z več kot 100 slovenskimi pregovori z Dolenjskega in Gorenjskega je pripravil Janez Mihelič iz Pohlino-vega preroditeljskega krožka, a je zgubljena. Tudi Anton M. Slomšek je izredno cenil ta folklorni žanr in se zavedal pomena pregovorov za jezikoslovje. V delih Josipa Jurčiča

Kmečki par, Albrecht Dürer

jih je popisanih vsaj 275, zbiral in objavljaj jih je tudi Fran Erjavec. Med pomembnejša dela o pregovorih spadajo Pregovori, prilike in reki Frana Kocbeka iz leta 1887.

Najprej so pregovori imeli le dobesedni pomen, npr. 'Revščine

in kašlja ni mogoče skriti', sčasoma pa so prevzeli bolj tematsko in tudi umetniško noto. Kot piše slovenska literarna zgodovinarica Marija Stanonik, je veliko pregovorov in rekel polzelo po tokovih zgodovine, od antičnih modrecev do novjših mislecev, zato včasih niti ne slutimo njihovega starega izhodišča. Že grški basnopisec Ezop je pisal, da ena lastovka še ne prinese pomladi, tudi reklo Hiti počasi so poznali že stari Grki, ki so ga prevzeli Rimljani in pozneje preostali narodi – Italijani, Francozi, Španci in Nemci.

Narodi imajo lastne, specifične pregovore, ki razkrivajo poteze posamičnih skupnosti. V besedah različni, a v pomenu podobni so si številni. Slovenec pravi Osel je osel, četudi je Boga nosil, da bi pokazal na nespremenljivost človeškega karakterja, a Anglež pove, da Osel ni nič drugega kot osel, čeprav je natovorjen z zlatom. Italijan ugotavlja, da Kdor se kot osel rodi, kot osel umre, Španec pa ga primerja z opico: Četudi se opica obleče v svilo, ostane opica.

Žarko Nanjara

Program

10. FESTIVALA LESA

6. - 10. OKTOBER 2022 KOČEVJE

FESTIVAL LESA

Pod pokroviteljstvom Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo

Četrtek
6.10.2022

19.00 • KULTURNI CENTER KOČEVJE
OTVORITEV
FESTIVALA LESA 2022

Razglasitev zmagovalnih stolov natečaja
Prastol za leto 2022
Podelitev certifikatov Varuh prastola sponzorjem Festivala lesa

9.00 • VRTEC KOČEVJE
DELAVNICA ZA OTROKE VRTECA KOČEVJE
NAREDIM SI SVOJ LESENI GUMB

9.30 - 12.30 • KULTURNI CENTER KOČEVJE
MEDNARODNI WOOD TECH TALK FORUM
LES IN DESIGN KOT GIBALO NOVE DODANE VREDNOSTI

PANEL 1
Design kot gibalo nove dodane vrednosti - kako jim je uspelo?
Gostje: prof. Salih Teskeredžić, profesor na Akademiji likovnih umetnosti v Sarajevu in najprepoznavnejši oblikovalec pohištva, soustanovitelj ter kreativni strateg sarajevske blagovne znamke Gazzda, Artisan in dobitnik mnogih mednarodnih priznanj za oblikovanje, kot so Red Dot, Interior Innovation Award ter German Design Award.
Nikola Radeljkić, ustanovitelj in član skupine Numen/ForUse, ki dela na področju konceptualne umetnosti, scenografije in industrijskega oblikovanja za vodilne izdelovalce pohištva v Evropi, vključno za Prostorio; umetniški direktor blagovne znamke Nunc ter gostujoči profesor na številnih izobraževalnih ustanovah na področju oblikovanja.

PANEL 2
Vloga države in drugih deležnikov, da postane design v lesu gibalo nove dodane vrednosti in ključna podpora gospodarstvu - kako nam bo uspelo?
Gostje: dr. sekretar MGRT mag. Dejan Židan, drugi gostje iz Slovenije.

16.00 - 18.00 • LESARSKA DELAVNICA GSŠK
DELAVNICA • IZDELAVA ZVOČNIKA
IN OBESKA ZA TELEFON IZ LESA

Z računalnikom in laserskim gravirnim strojem - računalniška priprava (delavnica primerna za najstnike od 12-14 let)

UPORABIMO
LES
KOČEVSKI LES OBČINA KOČEVJE

SPRIT
SLOVENIA

Vse delavnice so brezplačne, razen materialnih stroškov na delavnici za odrasle. Prijave na delavnice: festival.lesa@gmail.com. Pridržujemo si pravico do spremembe programa.

Tišlarska sobota
8.10.2022

9.00 - 12.00 • LESARSKA DELAVNICA GSŠK
DELAVNICA
MEČI IN ŠČITI ZA HRABRE BOJEVNIKE

14.00 - 17.00 • LESARSKA DELAVNICA GSŠK
DELAVNICA • IZDELAVA ZVOČNIKA
IN OBESKA ZA TELEFON IZ LESA

Nadaljevanje, delo z laserskim strojem

14.00 - 18.00 • OGLARSKA KOPA PRI KOČI NA ČRNEM VRHU
PRVI OGLJE FEST

Izvedeli boste, zakaj je kočevsko oglje najboljšje, degustacija gin/viski s koščkom oglja (craft pivovarna MATT), divjačinski/goveji burger s krompirčkom in ogljem (Bistro Big Bear), merica kostanja, cena **18-20 EUR**.

9.00 - 12.00 • PRESTOLNICA GSŠK
KONSTRUKTA
MASTERS

Tekmovanje skupin v sestavljanju domišljajskih sestavov iz elementov igrice **KONSTRUKTA**. Sestava ekip: 2 ČLANA

9.00 - 12.00 • LESARSKA DELAVNICA GSŠK
REZ V LES - IZDELAVA LESOREZA,
ODTIS GRAFIKE, IZDELAVA OKVIRJA

Delavnica se izvaja v sodelovanju z RTM Kočevska in Pokrajinskimi muzejem Kočevje kot spremljajoči dogodek ob razstavi **ge. Monike Plemen** v likovnem salonu Kočevje, delavnica primerna za odrasle

Ponedeljek
10.10.2022

10.15 • PRESTOLNICA GSŠK
PROGLASITEV NAJBOLJŠE
LESENE MAKETE STOLA

Proglasitev naj izdelka makete stola in podelitev nagrad

Nacionalni mesec skupnega branja 2022 v Knjižnici Kočevje

Med 8. septembrom, mednarodnim dnevom pismenosti, ter 9. oktobrom, zadnjim dnevom Tedna otroka, že četrto leto zapored poteka **Nacionalni mesec skupnega branja**, ki se mu vsako leto z veseljem pridruži tudi naša knjižnica. V času branja in knjigam posvečenega meseca, ki ga spremlja javna medijska in plakatno komunikacijska nacionalna akcija **Beremo skupaj**, si najrazličnejše institucije po Sloveniji s pestrim naborom dogodkov in dejavnosti prizadevamo dvigniti zavedanje ljudi o pomenu in pomembnosti branja ter spodbuditi vse generacije k branju, izposoji in nakupu knjig.

Rdeča nit NMSB 2022 in akcije Beremo skupaj je povezava med branjem in gibanjem. Izhodišče je misel irskega pisatelja in politika Richarda Steela, ki poudarja povezanost med umom in telesom, med gibanjem, športom in duševnim razvojem:

"Branje je za duha to, kar je telovadba za telo." Želja organizatorjev in pobudnikov je branje in gibanje povezati s spodbujanjem zdravega življenjskega sloga, spretnosti in razvoja na sploh, z vlogo kakovostnega preživljanja prostega časa in sprostitivjo, z oblikovanjem ustvarjalne osebnosti in pozitivnega odnosa tako do branja kot do gibanja ... Letošnji NMSB se združuje tudi z Evropskim tednom športa ter EU letom mladih.

V naši knjižnici v tem mesecu pripravljamo pisan košek dogodkov, ki se bodo zivali in povezovali z NMSB. Več informacij in celoten zemljevid dogodkov najdete v dogodkovniku na spletni strani NMSB 2022 in na naši spletni strani.

Pia Marincelj Bregar

Foto: Ilustracija Zala Tiran UL.ALUO/OVK/ doc. mag. Marija Nabernik 2022

Kočevska je časopis Občine Kočevje, vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 1955 • Kočevska, št. 80, september 2022 • Naklada 6500 izvodov • Gospodinjstva na območju občine Kočevje jo prejmejo brezplačno • Izdajatelj: Občina Kočevje, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje / zanj župan dr. Vladimir Prebilič • Odgovorni urednik: Žarko Nanjara • Oblikovna zasnova, prelom in priprava za tisk: WooCHE, oblikovanje, Marko Vovk, s. p. • Lektorica: Saša Erjavec Kobe • **Kontakt: info@kocevski.si • Časopis Kočevska, Ljubljanska cesta 26, 1330 Kočevje** • Trženje: Matej Kosten, 040-652-837, matej.kosten@kocevski.si • Tisk: Tiskara Zagreb d. o. o., Radnička cesta 210, 10 000 Zagreb • Ponatis celote ali posameznih delov in njihova uporaba v drugih medijih je dovoljena le s predhodnim pisnim dovoljenjem izdajatelja. Uredništvo si pridržuje pravico sprejeti v objavo ali zavrniti poslano gradivo v skladu s svojo uredniško politiko. Pridržujemo si tudi pravico spreminjanja naslova ter krajšanja člankov. Kadar gre pri naštetem za večje spremembe, se bomo skušali posvetovati z avtorjem, vendar je končna odločitev naša. ISSN številka tiskane izdaje: 2591-0744; ISSN številka spletne izdaje: 2591-07a52

KNJIŽNICA KOČEVJE PRIPOROČA

Marmelade, vkuhanje in vlaganje sadja

Učila, 2016

Naravno konzerviranje hrane: najboljši recepti biovrtnar in biovrtnarjev zla

Viharnik, 2016

Vračajo se časi, ko je lastna predelava in konzerviranje svežega sadja in zelenjave z lastnega vrta ali s tržnice zelo zaželeno in priljubljeno. Seveda, saj je okus vsakega kozarca marmelade, želeja, vložnega sadja ali pa doma pripravljene sirupe preprosto enkraten. Še bolj pomembno pa je, da natančno vemo, kaj vsebuje. Kako se lotiti dela, po katerem receptu pripraviti dobrote za ozimnico? Prelistajmo knjigi Marmelade, vkuhanje in vlaganje sadja in Naravno konzerviranje hrane. Izvedeli bomo veliko o vrstah in izbiri sadja, sladkorju, vrstah želirnega sladkorja in pektinih. Deležni bomo napotkov za vkuhanje, vroče in hladno vlaganje, kako izbrati kozarce ter kako jih pripraviti in sterilizirati. Knjigi nam seveda ponujata tudi veliko receptov, klasične, starodobne recepture pa tudi recepte, kjer lahko eksperimentiramo, vkuhanje ali vloženo sadje lahko aromatiziramo z zelišči ali začimbami.

Uporabimo samo še merico dobre volje in uspeh bo zagotovljen. Police v naši shrambi bodo ob vsakem vstopu skušnjava za brbončice in vsekakor paša za oči, če se bomo še dodatno potrudili in kozarce ter steklenice opremili z lepimi etiketami ali lično pentljo. Vsak kozarec bo nekaj posebnega, mi pa bomo ponosni ob rezultatih lastnega dela. Ne nazadnje pa bomo imeli vedno pri roki ljubka darila za prijatelje in sorodnike.

Irena Svetek

Valerie Keogh

Meander, 2022

Poti, ki nas vodijo na določene kraje, ljudi, ki jih spoznamo in stkemo vezi – usoda, odločitve ... Joanne, Megan in Beth po naključnem srečanju v knjižnici in skupni kavi v bližnji kavarni postanejo najboljše prijateljice. Tri ženske, trije različni značaji, prijateljstvo, ki je raslo in preživelo 23 let. Druga za drugo bi naredile vse in dolga leta ohranjajo skrivnost, spomin na nemili dogodek iz noči, ko so v mali obalni vasi proslavljale uspešen zaključek študija. Vse imajo uspešne kariere, s skrivnostmi se vsaka spopada po svoje, ta dogodek pa za vedno spremeni njihova življenja. A ko se po tolikih letih ena od njih odloči svoji partnerici razkriti skrivnost in usodno laž, ji ta odločitev skoraj uniči življenje, posledice za vse tri pa so daljnosežne. Nedoumljivo, celo grozljivo je spoznanje, kako en sam dogodek lahko vpliva na mnogo življenj.

Lilia

Modra rasa

KUD Sodobnost International, 2022

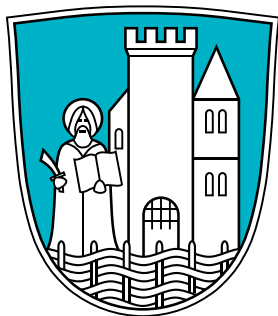
Modra rasa je slikanica, ki se ti zasidra globoko v srce. Poetična zgodba, ki jo krasijo preproste mehke črno-belo-modre ilustracije, pripoveduje zgodbo o zapuščenem krokodilčku in modri raci, ki ga najde ter vzame za svojega. Med njima se splete pristna vez. Skozi knjigo spremljamo rojstvo ljubezni, krokodilčkovo odrasčanje in postopno staranje mame race, ki začne vedno bolj pozabljati ... Krokodilček, ki je zdaj že ogromen krokodil, jo ne glede na težave vztrajno in ljubeče neguje. Zdaj on skrbi zanj, kot je ona skrbela zanj, ko je bil otrok. Ganljiva pripoved o neustavljivi moči ljubezni, ki na zanimiv in razumljiv način mladim bralcem predstavi dve življenjski temi: posvojitve in staranje.

Anja Štefan

Štiri črne mravljice: od jutra do jutra

Mladinska knjiga, 2022

Že leta 2007 je pri Mladinski knjigi v zbirki Čebelica izšla slikanica Štiri črne mravljice vsestranske ustvarjalke Anje Štefan z ilustracijami Zvonka Čoha, ki je postala priljubljena pri odraslih in otrocih ter pogosto branje za Bralno značko. V letu 2014 so mravljice iz zbirke in režiji Martine Maurič Lazar zaživele tudi v Lutkovnem gledališču Ljubljana. Avtorica je pravljico no zbirko sedmih kratkih zgodbic o mravljicah razširila z novimi in tokrat prvič združila moči z ilustratorjem Tomažem Lavričem. Nastala je čudovita knjiga, ki je vsaj toliko kot za otroke, če ne bolj, primerna tudi za odrasle in je lahko tudi zelo lepo darilo. Izbrušena in humorna, polna bistroumnih razmislekov in večplastnih sporočil, poetičnih razmislekov o (so)bivanju v tem svetu. Kratke dogodivščine in poglobitvene malih mravljic so v svoji preprostosti in jasnosti tudi izjemno večplastne in nam dajo snov za razmišljanje. Čeprav so humorno zasnovane in mestoma rimane, rahlo zadišijo po basni. Vsaka se namreč zaključuje z določenim sklepom, ki bi ga lahko razumeli kot moralni nauk, vendar popolnoma nevsiljiv, v kontekstu ljubek in smešen. Za vse ljubitelje življenja, lepe črte in besede ...

*Tu, kjer sem doma,
tu se spletajo niti,
prek mojih najdražjih iskrenih ljudi,
do mojega srca.*

*Tu, kjer sem doma,
ostanem, saj nočem oditi,
tu se za srečo oprimem neba,
v Kočevju ostanem,
Tu, kjer sem doma.*

Igor Pirkovič

DOGODKI OB PRAZNIKU OBČINE KOČEVJE 2022

Slavnostni govornik:
župan dr. Vladimir Prebilič

Glasbeni program:
kantavtor Žiga Bižal
Godalni trio Andante

1. OKTOBER SOBOTA

10:00
Tradicionalni odbojcarski
turnir MEDO v počastitev
občinskega praznika
Telovadnica OŠ Zbora
odposlancev
Vabi Moški odbojcarski klub Kočevje

2. OKTOBER NEDELJA

15:00
8. Šmaljcjev večer
Pred rojstno hišo Šmaljcelj
v Predgradu
Vabi KŠD Predgrad

3. OKTOBER PONEDELJEK

19:00
**Osednja prireditev ob
prazniku Občine Kočevje
TU KJER SEM DOMA**
Velika dvorana
Šeškovega doma
Vabi Občina Kočevje

4. OKTOBER TOREK

17:00-21:00
Dan odprtih vrat v
Plesnem klubu Jasmin
PK Jasmin, Ljubljanska
cesta 7a, Kočevje
Vabi Plesni klub Jasmin

5. OKTOBER SREDA

11:00
Otvoritev razstave
Osvoboditev mesta Kočevje
in novih prostorov društva
Ljubljanska cesta 3, Kočevje
Vabi Zdrženje borcev za vrednote NOB
Kočevje in Pokrajinski muzej Kočevje

17:00
Pozdrav otrokom
Dvorana kulturnega centra
Kočevje - KCK
Vabi KUD "Jazbec in partnerji" skupaj
s kočevskimi osnovnimi šolami

6. OKTOBER ČETRTEK

9:00
V Deželi Kačariji, lutkovna
predstava za otroke
Pokrajinski muzej Kočevje
Vabi Pokrajinski muzej Kočevje

OD 6. DO 8. OKTOBRA

Prodajna razstava ročnih
in umetniških del Društva
invalidov Kočevje z ustvar-
jalnimi delavnicami

6. 10. ob 7:00 - otvoritev
razstave

7. 10. - celodnevna razstava
z delavnicami za odrasle in
otroke osnovnih šol ter vrtcev

8. 10. ob 9:00 - zaključek
razstave

Likovni salon Kočevje
Vabi Društvo invalidov Kočevje

13. OKTOBER ČETRTEK

12:00
Otvoritev prenovljene
svinjske kuhinje
Stara Cerkev, za župniščem
Vabi Zavod Putscherle

20. OKTOBER ČETRTEK

18:00
Slovesnost in otvoritev razstave
ob 150-letnici srednjega šolstva
na Kočevskem
Šeškov dom
Vabi Gimnazija in srednja šola Kočevje
ter Pokrajinski muzej Kočevje

28. OKTOBER PETEK

19:00
Letni koncert Moškega
pevskega zbora Svoboda
Šeškov dom
Vabi Moški pevski zbor Svoboda

Organizatorji si pridržujemo pravico
do spremembe programa in odpovedi
prireditev. Zato spremljajte objave
posameznih organizatorjev dogodkov.

